

ВІКТАР ЛІВЕНЦАЎ:
ПАРТЫЗАН,
СЯБАР, КІРАЎНІК

5

РАЗМОВА З ДЭКАНАМ
ЖУРФАКА БДУ
АЛЯКСЕЕМ БЯЛЯЕВЫМ

7

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

6
ЛІПЕНЯ
2024 г.
СУБОТА

№ 130 (30264)

ЗВЯЗДА

Людзі павінны бачыць свайх выбраннікаў

Наталія КАЧАНОВА сустрэлася з дэпутатамі
Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў

Старшыня Савета Рэспублікі адзначыла, што такія сустрэчы праходзяць на рэгулярнай аснове: Савет Рэспублікі, як каардыруючы орган дэпутатаўскага корпуса ўсёх узроўняў, часова расставіла акценты ў рабоце народных выбраннікаў у адпаведнасці з даручэннямі Прэзідэнта, а таксама надзвычайнымі пытаннямі, якія патрабуюць аператыўнага вышчэння.

ФОТА: БЕЛТА

Перш за ўсё Наталія Качанова адзначыла, што дэпутатскае дзейнасць надзвычай важная і адказная. А дэпутатаў Мінскага гарадскога Савета — удвая, бо гэта сталіца, гэта вялікі горад і трэба дайсці літаральна да кожнага, максімальна хутка рэагаваць на станцыю, якая мяняецца штодзённа і штогадзінна. Людзі павінны бачыць свайго дэпутата, яго работу. Не можа быць ніякіх перашкод для стасункаў з выбаршчыкамі і тым больш фармалізму пры разглядах зваротаў. Таксама важны аспект становай дзейнасці — абавязковае валоданне актуальнай інфармацыйнай павесткай. Дэпутат абавязаны трымаць руку на пульсе падзей, як агульнадзяржаўных, так і гарадскіх у дадзеным выпадку.

Тым больш што гэты год велікі насчанены: прайшлі выбары ў мясцовыя Саветы, Палату прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі. На гэтыя выбары дэпутаты ўсёх узроўняў — гэта 12,5 тысячы чалавек. Сваю дзейнасць пачалі 110 дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і 60 членаў Савета Рэспублікі новага склікання. Сфарміраваны ўсе арганізацыйныя структуры, у адпаведнасці з абноўленай Канстытуцыяй прыведзены ўсе заканадаўчыя дакументы. Застаецца толькі пільна працаваць. Старшыня Савета Рэспублікі падкрэсліла, што дадатковую адказнасць на дэпутатаў накладвае тое, што яны з'яўляюцца дэлегатамі Усебеларускага народнага сходу, які сёлета набыў канстытуцыйны статус.

А для эфектыўнасці той работы дэпутаты павінны наладзіць шматбаковы і канструктыўны ўзаемадзеянне з грамадскай арганізацыяй. Тым больш што свай народных выбраннікаў — члены і Белай Русі, і Беларускага саюза жанчын, і іншых аб'яднанняў. Толькі сумеснай працай, сумеснымі намаганнямі можна дасягнуць патрэбных вынікаў.

«Гэта вельмі важна. Наша сіла ў адзінстве і ўзаемадзеянні. Мы павінны ўсе разам працаваць на тых задачы, якія ставіць перад намі, якія перад намі паставіў Прэзідэнт нашай краіны!», — падкрэсліла Наталія Качанова.

Уладзімір ВІЯРЭНЦ.

Годная змена

Шлях ведаў і сяброўства

Наталія КАЧАНОВА прыняла ўдзел
ва ўрачыстай цырымоніі закрыцця праекта
«Цяжкія Памяці — 2024»

Два тыдні, якія ўдзельнікі патрыятычнага культурна-адукацыйнага праекта, ініцыяванага Старшынёй Савета Рэспублікі Наталіяй Качановай і Старшынёй Савета Федэральнага Фэдаральнага Сходу Расіі, правялі разам, прайшлі вельмі хутка. За гэты час 200 школьнікаў з васьмі краін СНД наведвалі 13 гарадоў. Перадаліся маршруты амаль што ў 10 тысяч кіламетраў, яны не толькі пазнаёміліся са шматлікімі мясцамі, звязанымі з падзеямі Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі і Расіі, але і паспелі пасябраваць, стаць адзін адна сям'ёй.

СТАР. 2

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

У Кіргізіі аб'яшчодзілі групу,
якая планавала захоп улады

Аб гэтым паведамляе ТАСС са спасылкай на Дзяржаўны камітэт нацыянальнай бяспекі Кіргізіі. Як гаворыцца ў паведамленні ДКНБ, група хацела «дэстабілізаваць грамадска-палітычную сітуацыю ў краіне шляхам арганізацыі масавых беспарадкаў, спалучаных з забелю грамадзян».

Супрацьпраўная дзейнасць дэструктыўнай групы была сцвярджана падчас мерапрыемстваў па забеспячэнні бяспекі грамадзян і абароны асноў канстытуцыйнага ладу. У рамках расследавання крымінальнай справы затрыманы пяць чалавек, якія змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання ДКНБ. Іх імёны і прозвішчы ў інтарэсах следства пакуль не агульваюцца. Устаноўлена, што ў складзе групы асоба, якая падтрымлівае ізраільскія крыміналітэты, а таксама фанатычна высюць рэлігійную ідэалогію.

Падчас вобшы ў падарожных знойдзены і канфіскаваны кампаненты для самаробных выбуховых прыладаў, агнестральнае зброе, боепрыпасы, расей, бронекамізельнікі, абмундаваныя супрацьнікаў праваахоўных органаў, беспілотныя лятальныя апараты, экстрэмнісцкія літаратура, а таксама іншыя забароненыя прадметы.

Ізраіль адобрыў будаўніцтва паселішча
на акупаваным Заходнім беразе ракі Іардан

Урад Ізраіля адобрыў планы будаўніцтва амаль 5300 дамоў на Заходнім беразе ракі Іардан у рамках кампаніі па ўмацаванні кантролю над тэрыторыяй. Для гэтага дзяржаўнымі былі

аб'яўлены 1,27 тысячы га зямлі. Дэклараванне дзяржаўных зямель мае на ўвазе, што Ізраіль не лічыць гэтую тэрыторыю прыватнай уласнасцю палесцінцаў і ім забаронена яе карыстацца.

Ізраіль захапіў Заходні бераг разам з сектарам Газа і ўсходнім Іерусалімам падчас блізкаўсходняй вайны 1967 года. Сёння там пражывае больш чым 500 тысяч ізраільскіх пасяленцаў з ізраільскім грамадзянствам, а тры мільёны місрочых палесцінцаў вымушаны падпарадкоўвацца ізраільскаму ваеннаму кіраванню.

Міжнародная супольнасць лічыць тэрыторыю на Заходнім беразе Іардана незаконна акупаваным Ізраілем. У 2016 годзе Савет Бяспекі ААН прыняў рэзалюцыю, якая забараняе Ізраілю будаўніцтва ізраільскай паселішчаў на Заходнім беразе ракі Іардан, аднак Ізраіль адмовіўся яе выконваць.

Лейбарысты ўпэўнена перамаглі
на ўсеагульных выбарах у Вялікабрытаніі

Лейбарысцкая партыя, якая чакалася, перамагла на ўсеагульных выбарах у Вялікабрытаніі, яе лідар — Кіп Стэр — зойме пасаду прэм'ер-міністра.

Гэтыя выбары — першыя ў Вялікабрытаніі пасля выхаду краіны з Еўрапейскага саюза, і, як лічыць эксперты, паражненне «торы» адлюстроўвае хутчэй іх непапулярнасць у грамадстве, чым энтузіям у дачыненні да лейбарыстаў. За 14 гадоў кіравання краінай кансерватарамі ўпершыню з 1950-х болей зафіксавана зніжэнне ўзроўню жыцця насельніцтва, прычыннай логіка жорсткае эканомію дзяржаўскага дэпартаменту пасля фінансаванага крызісу 2008 года, пандэмію COVID-19 і «брэксіт», які прывёў да скарачэння гандлю і інвестыцый.

Андрэй РАБРОЎ — адзін з 400 малых лейтэнантаў, які скончылі сёлетня Ваенную акадэмію, і адзін з дзесяці круглых выдатнікаў, які атрымалі не толькі дыплом з адзнакай, але і залаты медаль. Размеркаванні лейтэнант Раброў атрымаў у легендарную 120-ю асобную гвардзейскую механізаваную брыгаду. Яго сяброўка Ганна ганарыцца маладым чалавекам і падтрымлівае яго ва ўсіх пачыненнях.

лейтэнант Раброў атрымаў у легендарную 120-ю асобную гвардзейскую механізаваную брыгаду. Яго сяброўка Ганна ганарыцца маладым чалавекам і падтрымлівае яго ва ўсіх пачыненнях.

лейтэнант Раброў атрымаў у легендарную 120-ю асобную гвардзейскую механізаваную брыгаду. Яго сяброўка Ганна ганарыцца маладым чалавекам і падтрымлівае яго ва ўсіх пачыненнях.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ігар ПЕТРЫШЭНКА,
намеснік
прэм'ер-міністра:

«Па цэнтрылізаваным экзамене ў нас 1033 стабальніка і 78 чалавек 200 балаў атрымалі. Вынікі па цэнтрылізаваным тэстыванні: 640 стабальнікаў і 9 хлапцоў і дзвучат, якія атрымалі 200 балаў. Гэта сведчыць аб добрых выніках, якія ў прычыне супаставіў з мінулым годам. Спадзяюся, што і надалей якасць адукацыйнага працэсу будзе павышацца. Мы яшчэ раз праводзілі адпаведнае аптымізі і аб'ітывае, і бацькоў, і педагогаў — гэта сістэма, якую мы цэпер вырацавалі (цэнтрылізаваны экзамен, цэнтрылізаванае тэстыванне, унутрына ўступныя экзамены для змятай падрыхтоўкі, унутрыўніверсітэцкія алімпіяды), — тая аспекты і элемент, якія пазіўна ўспрымае. Яны рэалізуца на практыцы і даюць адпаведны вынік».

Па сезоне

ПАСПЕЦЬ ЗАСКОЧЫЦЬ У ЛЕТА

Як правесці актыўны адпачынак у Беларусі?

Ліпень аб'яўлены ў Беларусі месяцам актыўнага турызму. З гэтай нагоды арганізаваны шэраг мерапрыемстваў і акцый, у якіх све сільны пасябраваць можа любы ахвотны. Гэта могуць быць веласпеды, водны ці пешы маршруты. Каб далучыцца, як завуляюць арганізатары, не патрабуюцца спецыяльных навыкаў — варта ўсяго толькі ўстаць з калены і прыхаць у адпаведныя лакацыі. Вам выдадуць байдарку, спялорд ці веласпед і карту і накіруюць па абсталяваным маршруту, але і абавязкова варта пабыць у гарачыя ліпенскія дні.

На веласпехах,
байдарках, пешшу...

Як адзначае намеснік міністра спорту і турызму Алег АНДРЭЙЧЫК, згодна з зацверджаным у 2023 годзе «Адзінай класіфікацыяй віды турызму», а іх у Беларусі культывуецца 13, адна з асноўных з'яўляецца актыўны турызм.

— Правільна, што менавіта летам праводзіцца месяць пад патранатам такога віды турызму.

Пад паняццем «актыўны турызм» мы разумеем турыстычныя падарожжы, заснаваныя на актыўным перамяшчэнні па маршруце ў пазнавальных, доследных, экалагічных і іншых мэтах. Падарожнічаны на веласпедзе ці пешшу, спялордзіцца па вадзе, зімой — на лыжах, вы не толькі атрымаеце задавальненне ад занятай фізічнай культуры, але і спазнаеце нашу краіну, — кажа Алег Андрэйчык.

СТАР. 11

Сацыяльны клопат

Калі без машыны як без рук

Установы сацыяльнага абслугоўвання Брэсцкай вобласці атрымалі спецыялізаваны транспарт для перавозкі інвалідаў і цяжкахворых людзей

Мерапрыемства на ААТ «Брэстмаш» можна было б, відаць, аднесці да разраду шараговых — завод перадаў спажываць машыны, якія нядаўна сшылі са зборнага канв'ера, — каб не адна акалічнасць: транспарт гэты асабліва і прызначаны для асабліва пасажыраў. Новае імя мікрааўтобусы МАЗ закупаў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, і накіравалі яны непасрэдна з заводу ў дамы-інтэрнаты для састаралых і інвалідаў.

Мікрааўтобусы адразу рабілі з прыставаанымі для перавозкі інвалідаў у крэслах-калясках. Аўтамабіль аснашчаны пад'ёмным прыставааннем, якое забяспечвае плаўны пад'ём

і апусканне інваліднага крэсла з пасажырам грузавыдавальнасцю да 350 кілаграмаў. А ўсяго транспартны сродкаў можа адначасова перавозіць 11 пасажыраў, у тым ліку і двух інвалідаў-калясканікаў.

СТАР. 3

КОПАТКА

• Прэм'ер-міністр Раман Галоўчынка правёў сепаратную нараду па АПК.

• Зоплатвалотныя рэзервы Беларусі на 1 ліпеня склалі \$8,359 млрд.

• Будаўніцтва другой чаргі Беларускай антарктычнай станцыі плануецца завяршыць за некалькі гадоў.

• СК: толькі за чэрвень у Беларусі на вадзе загінулі 9 дзцей.

• У аграгарадок Залёнка Палацкага раёна прыёму прыродны газ.

• «Беларусьфільм» рытуе новы праект аб дзяржаўных сімвалах — фільм «Культурны код».

• Забег на возеры Мэстра ў Магдэлі прайдзе 27 ліпеня. Галоўнай асаблівасцю спартыўнага свята стане тое, што яго ўдзельнікам упершыню ў гісторыі прапануецца пераадолець дыстанцыю 35 км.

На ўласныя вочы

АГУЛЬНЫ ЗБОР

Прагулка ў сады селекцыянераў: лайфхак для эканомных, або спосаб цікава правесці вольны час

У садах РУП «Інстытут плававодства» ў Самыхвалічах — разгар сезона самазбор чарэшні. Мэтрэ, жыхары сталічнага раёна і нават вобласці прыязджаюць сюды сем'ямі, каб паесці сакавітых, салодкіх пладоў проста з дрэў і сабраць з сабой хто кілаграм, хто — па дваццаць кіло і больш. Каштуюць чарэшні «на вынас» сёлета сем рублёў за кіло. Есці ягады, не выходзячы з саду, — задавальненне поўнацэннае бліскальнае.

Какуць, хобі патанчыльна бедных людзей — шопінг, наведванне кавярняў і іншыя спосабы бацьчы вольны час, якія мяркуюць марнаванне грошай. Адпачынак людзей, скіраваных на матэрыяльны поспех, злучаны з эканоміяй і збыраўніцтвам, а таксама з самарэалізацыяй. Памятаючы пра гэта, і мы вырашылі патроніраваць навукі жыццёвага поспеху і адправіліся

на самазбор чарэшні ў Самыхвалічах, дзе не толькі наеліся «жыцця» вітамінаў, але і пазнаёміліся з цікавымі асобамі. Тут, дарэчы, прыходзіць на розум яшчэ адно паняцце — сінергія, або эффект узаемадзеяння некалькіх фактараў, якія ўзаема ўзмацняюць адзін аднаго. Аб сінергіі мы паразвалялі пад апытаным чарэшні дзівакам з супрацьнікамі Акадэміі навук, што выпадкова (а дакладней, невывадкова) там апынуўся, аб эканоміі — з пэніснеркай з Мінска. Але пра ўсё на параду.

СТАР. 11

З ПАВАГАЙ ДА ПОДЗВІГУ САВЕЦКАГА САЛДАТА

У Мінску прэзентавалі кнігу, прысвечаную аперацыі «Баграціён»

Напярэдні Дня Незалежнасці ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ў Мінску прайшоў круглы стол, прымеркаваны да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, падчас якога прадставілі кнігу «Аперацыя «Баграціён». Партызаны беларускай зямлі...». Эксперты абмяркоўвалі важнасць захавання гістарычнай памяці, выкладанне гісторыі маладому пакаленню і, безумоўна, адметную ролю беларускага народа і рэспублікі-партызанкі ў перамозе над фашызмам.

СВЕДЧАЦЬ АРХІВЫ

Кніга расказвае пра герояў і мучанцаў, пра падвигі і самазхаванне савецкага народа. У яе аснове — архіўныя дакументы як неабмежавана докзавы баявой славы і ратнага подзвігу народных месціў. Удзел у мерапрыемстве ўзялі беларускія і расійскія эксперты, кіраванні ўрада, міністэрстваў, парламентарыі Беларусі і Расіі, вучоныя-гісторыкі. Кніга «Аперацыя «Баграціён». Партызаны беларускай зямлі...», які і іншыя з серыі «Бібліятэка Сягоннай дзяржавы», выдадзена пры падтрымцы Пастаяннага Камітэта Саюзнай дзяржавы.

Народы Беларусі і Расіі заўсёды будучы паміаце і інававаць подзвіг савецкага вайны. Акупацыя Беларусі і «новы парадок», устаноўлены нацыстамі, спарадзілі ўсеагульнае супраціўленне беларускага народа. У радах народных месціў змагаліся прадстаўнікі больш як 50 нацыянальна-культурных груп. Партызанскія барыбары ў Беларусі мела інтэрнацыянальны характар. Беларусы па праве носяць годдзе імя «Рэспубліка-партызанка».

Больш як 370 тысяч партызан штодзень знішчалі ворага, узрывалі ашалоны, ратавалі жыцці мірных грамадзян. Менавіта ў Беларусі адбыўся першы партызанскі бой Вялікай Айчыннай вайны: 28 чэрвеня 1941 года невялікі атрад пад камандаваннем Васіля Каржа на гасцініцы Пінск—Лагішні атакаваў нямецкую танкавую калону. Важную ролю адгравалі партызаны і пры вызваленні Беларусі. Найкаштоўнейшыя разведвальныя даныя ўлічваліся пры распрацоўцы плана аперацыі «Баграціён». Падчас гэтага шырокага наступлення была вызвалена Беларусь і амаль цалкам разгромлена група армій «Цэнтр». Адначасова дыверсіі на камунікацыйных фактычна паралізавалі чыгуначныя перавозкі акупантаў. Пералед і знішчэнне праціўніка, захот мастоў і пераправ, а таксама цеснае ўзаемадзеянне з часткамі Чырвонай Арміі — усё гэта стала залогам імпавітава праяўлення аперацыі «Баграціён».

У Беларусі і Расіі, бадай, як нідзе, па-асабліваму ставяцца да заданч па абароне гістарычнай прадзі. І Уладзімір Уладзіміравіч Пуцін, і Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка шматразова падкрэслівалі сваю павагу да подзвігу савецкага салдата, — адначасова падчас прэзентацыі кнігі дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Дамітр МІЗЕНЦАЎ. І сёння на яго бесперадэцызнага хамскага стаўлення да памяці

старэйшых пакаленняў, якія ваявалі і перамаглі нацызм, да нашых помнікаў на тэрыторыі Еўропы, якія зносяцца (і гэтыя людзі ваяуюць з мёртвымі, ведоучы, што не будзе адказу), мы павінны быць больш згуртаванымі і мудрымі, углядаючы ў старонкі той гісторыі, прадметна аналізуючы дакументы.

Дамітр Мізэнцаў падкрэсліў, што кніга прысвечана цалкам беларускай тэматыцы — тым 370 тысячам нашых суаічыннікаў, якія сталі партызанамі.

Сёння мы прадстаўляем на мінскай зямлі кнігу, якая прэзентавана ўжо на зямлі Брэсцкай краіны і прысвечана выключна беларускай тэматыцы. Гэта аперацыя «Баграціён», перамога чатырох савецкіх франтоў над фашысцкімі захопнікамі, роля партызанскага руху. Калі больш як 370 тысяч савецкіх людзей зрабілі для сябе сабеісты выбар у маштабе сваіх лёсаў — пайцці ў партызаны і біцца з ворагам, не ведоучы, што і з ім будзе зурра. Але гэты выбар быў зроблены, і сёння мы аб гэтым гаворым з вялікай павагай і ўшанаваннем, — адначасова дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы.

Па словах дзяржаўнага сакратара Савета Бяспіекі Рэспублікі Беларусь Аляксандра ВАЛЬФОВІЧА, такія кнігі вельмі важныя, паколькі яны прадзівае расказваюць пра тыя страшныя падзеі. — Каштонасць гэтай кнігі ляжыць у тым, што яна практычна ўсё створа на аснове гістарычных фактаў, дакументаў. У ёй — баявыя лісты, кіручынны і распарадчыя дакументы, дырэктывы, планы аперацыі, — адначасова падчас прэзентацыі кнігі дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Дамітр МІЗЕНЦАЎ. І сёння на яго бесперадэцызнага хамскага стаўлення да памяці

80 гадоў таму перамаглі нашы дзяды і прададцы. Для таго, каб захаваць мірную будучыню, даць нашым нашадкам развіваць краіну, рабіць яе яшчэ больш прыгожай і лепшай. Мы любім сваю Беларусь, таму шануем сваю гісторыю, — дапоўніў Аляксандр ВАЛЬФОВІЧ, заўважыўшы, што сімвалічна мерапрыемства праходзіць напярэдадні аднаго з найважнейшых свят беларускай дзяржаўнасці — Дня Незалежнасці.

— Мы — мірная краіна. Але каб захаваць дзяржаўнасць, трэба абараняць сваю гісторыю, сваю гістарычную краіну, — падкрэсліў Аляксандр ВАЛЬФОВІЧ.

На аснове архіўных дакументаў, публікацый газет, самвыдату, фатаграфій кніга кажае тую самую гістарычную праду, тую самую ісціну, якую не перапішаш. Калі каміютары гульні староўце, філмы забудуцца, кніга заўсёды будзе знаходзіцца на кніжнай паліцы ў кожнай бібліятэцы, і малады чалавек прыдзе і пераглядзе тыя дакументы, да якіх ён не зможа быць дакоўнацца ў архівах нашай краіны і Расіі. Гэта вялікая справа, — рэзюмаваў Уладзімір Пярцю.

Гістарычная памяць дапамагае забяспечваць незалежнасць краіны і глядзець у будучыню ўпэўнена, выказаў меркаванне кіраўні Аператы Савета Міністраў Канстанцін БУРАК.

Насуперак АЛІТЭРАТЫЎНЫМ ВЕРСІЯМ
Намеснік кіраўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімір ПЯРЦЮ зварнуў увагу на тое, што нашай малады спрабуюць навязваць альтэрнатыўную версію падзей 80-гадовай даўніны, і зварнуўшы найперш да прысутных на мерапрыемстве вучні патрыятычных класаў. — Дазвольце мне расказаць пра паучы, якія я адчуваў учора, атрымаўш падарункавыя выданне гэтай кнігі. Вы ведаеце, мне ахалне два

Сёння, як і шмат гадоў таму, Беларусь знаходзіцца ў цэнтры геапалітычнага шторму. І вытрымліваць гэты каласальны знешні ціск, забяспечваць тэрытарыяльную цэласнасць і незалежнасць краіны, знаходзіць сілы планернаму рухуцца наперад і глядзець у будучыню ўпэўнена нам дапамагае наша гістарычная памяць, вяртанне да вытокаў, да вялікага подзвігу народа-пераможцы, — сказаў Канстанцін БУРАК. — Гэтае выданне дапамагае нашым дзецям, унукам, многім пакаленням далучыцца да рэальнай гістарычнай прады і чэрпаць энэргію для руху наперад. Таму хачу сказаць вялікі дзякуй і нізкі паклон усім, хто прыняў удзел у стварэнні гэтага выдання, хто ўклаў не толькі прафесіяналізм, досвед, але і часткіну сваёй душы.

КАБ ПОТЫМ НЕ БЫЛО ПОЗНА

Да пытання захавання гістарычнай памяці зварнуўся і міністр адукацыі Анатоль ІВАНЕЦ, паасуמוваўшы выступленні школьнікаў.

Сёння многія хочуць перапісаць гісторыю, паднесці яе зусім у іншым святле. Пры гэтым кожны дзень сыходзіць ветэраны, людзі, якія на свае вочы бачылі тую вайну. І сёння на прэзентацыі выдання мы павінны разумець: гэта не проста старонкі нашай гісторыі, гэта наша аснова, агульня — Расіі, Беларусі, усёго савецкага народа. Каб дайсці да жонга маладога чалавека, мы павінны разумець, што гэта не проста старонкі гісторыі, гэта наш дом. Менавіта там, калі мы будзем размаўляць з падрастаючым пакаленням не толькі пра прызму гісторыі, літэратуры, культуры, а пра іх сям'ю, вядома, жывоць, а пра іх сям'ю, пра іх іх прададцы, — тады мы зможам не проста захаваць гэтую гі-

сторыю, а перадаць яе з пакалення ў пакаленне. Мы не маем ніякага права здарэцца подзвігу, які здарэўся нашы дзяды і прададцы, — падкрэсліў міністр.

І вост афіцыйны прадстаўнік Міністэрства замежных спраў Расійскай Федэрацыі Марыя ЗАХАРАВА выказала меркаванне, што гісторыю БАВ трэба пачынаць выкладаць з дзіцячага садка.

— Трэба выкладаць гісторыю трэба рабіць так, каб дзеці гэта гісторыю ведалі. Часам атрымаецца: дзеці ведаюць што заўгода, апроч таго, што складае сутнасць краіны, народа іх саміх. Без гэтага ўсёго іх бы проста фантан не было. Трэба зрабіць так, каб гісторыя БАВ выкладалася не ў сярэдняй школе, а да яе пачыналі рыхтаваць дзіця яшчэ з дзіцячага садка. Паверце, не рана. Потым будзе позна. Потым будзе безаскарны і музей, і філмы, і кнігі, і архіўныя дакументы, і спробы нешта да іх данесці. Яны мусяць з гэтым жыць з таго моманту, як вылуча пісаць і чытаць. Гэта павінна стаць часткай іх жыцця, — сказала Марыя Захарова.

Яна падзілялася, што прыехала ў Беларусь у вядуцк з сям'ёй, каб паказаць дзецям, якой спадчынай 14 гадоў усе, што па-сапраўднаму заваяваў нашы народы.

— Я часта прыязджаю сюды на работу, прымаю ўдзел у розных афіцыйных мерапрыемствах, і мне падалося надзвычай важным, каб у маёй сям'і ўсё, што звязана дзед дзяржавы, усе, што ёсць агульня паміж дзецьмі нараві, таксама стала часткай гісторыі на сучасным узроўні. Каб маё дзіця разумела, пра што прайшлі нашы краіны і што значыць Вялікая Айчынная вайна для беларусаў. Толькі знаходзяцца тут, пабываць у музеях, калі манументаў, бачачы ўсе гэтыя артафакты, можна гэтым па-сапраўднаму прасякнуча. А гісторыю Беларусі — гэта гісторыя нашых агульняў прады, — падкрэсліла яна.

Падзеі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайны найбольш часта

падвяржваюцца скажонню і фальсіфікацыі, зварнуў увагу намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Палаты прадстаўнікоў, доктар гістарычных навук Вячаслаў ДАНІЛОВІЧ.

— Таму мы і ў Расіі, і ў Беларусі павінны ўдзіляць гэтым асабліваму увагу. Калі б не Перамога ў Вялікай Айчыннай вайне, не вызваленне Беларусі, не было б ні Беларусі, ні Расіі, ні Украіны, не было б нашых дзяржаў, таму што выразна былі зразумелыя і існыя тыя планы, якія ставіла перад сабой нацыстычная Германія. Таму мы павінны паміаце пра тыя трагічныя старонкі нашай гісторыі, пра той генэцід шматлікага савецкага народа, які ахчыўніўся на акупававаць тэрыторыі. Фашызмам не ўдалося зладзіць наш народ, яго даў заставіць моцным. Той рух народнага супраціўлення, які быў на акупававаць тэрыторыі Беларусі, не мае аналагаў. 374 тысячы партызан і 70 тысяч падпольшчыкаў. Ці магчыма была б іх дзейнасць без падтрымкі насельніцтва? Вядома, людзі падтрымлівалі патрыяты і народных месціўцаў, і мы павінны святка захаваць аб гэтым паміаце, памятаць, што зрабілі нашы продкі, каб забяспечыць нашу міру і спакойную будучыню. 80 гадоў, якія прайшлі з моманту вызвалення Беларусі, — гэта мірная гады, мы здолелі захаваць мір і спакой. І ў тым вялікая заслуга і нашага Прэзідэнта, і ў цэлым нашага народа, які здолелі вакол яго згуртавацца, каб гэтым мір і спакой захавалі і краіна развівалася далей.

Грамадскі дзеяч, паралімпіец, матывацыйны спінэр і заснавальнік дабрачыннага фонду Аляксей ТАЛІАІ расказаў пра захаванне гістарычнай памяці на прыкладзе сваёй сям'і.

— Нароўні з бацькамі мне выхоўваў мяне дзядуля — ветэран Вялікай Айчыннай вайны, у гонар якога мяне назвалі. Я памятаю, як ён расказаваў пра вайну, пра тое, як дораваў-вокамі паішоў і прытымкам атрымаў Шматліка нашых савецкіх народ аднаго страшнага ворага. Была панена ўся зямля, Беларусь была знішчана, але мы, які птушка Фенікс, адрадыліся. І сёння зноў трымаем у сваіх руках, расіне, расіне, адначасова да будучыню нашых дзяцей, унукаў, які глядзець на нас і вераць, што і мы зможам выстаяць, справіцца з усімі выклікамі, — сказаў Аляксей Таліаі.

Ён дадаў, што Саюзнай дзяржавы падкрэслівава важную кнігу, заснаваную на дакументах. Гэта істотны дадатак у фундамент нашай будучыні, проціваенне інфармацыйнай агрэсіі, якая развезана супраць агульняў вялікай спадчыны, здабытку краіны баскоў, дзядоў і прададцы.

Алена КРАВЕЦ, Фота БЕЛТА.

Мы помнім

ДОЙГАЕ ВЯРТАННЕ З ПОЛЯ БОЮ

У вёсцы Вялікае Сяло Лёзненскага раёна прайшла цырымонія перапахавання астанку вайны, які загінулі на гэтай зямлі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. На жаль, устаўніць імёны 109 вызваліцеляў не ўдалося.

10 кастрычніка 1943 года войскі 3-га Беларускага фронту, разграміўшы адборную групу гітлераўцаў, вызвалілі першы раённы цэнтр Віцебскай вобласці — гарадскі пасёлак Лёзна. На працягу дзесяці месяцаў на тэрыторыі раёна стаў фронт, старты былі велізарныя. Падчас вызвалення Лёзненшчыны загінула больш чым 32 тысячы савецкіх воінаў, шмат з паловай тысяч дагтуль лічача цяжкімі былі вестак. Аднак агульня генетычная памяць народаў Беларусі і Расіі, боль і паміаць аб страшных падзеях той далёкай вайны, якая закрывала кожную сям'ю, доўжы на год збірае на Віцебшчыне ўдзячных нашадкаў тых герояў. Яны, беларускія і расійскія пащучыка, прыязджаюць на шматкуматную палітурку крывёю віцебскую зямлю, каб адчуваць і вярнуць з небыцця тых, хто больш за восем дзесяцігоддзяў ляжаў у зямлі без імёна і памяці.

Ціпер на тэрыторыі Лёзненскага раёна знаходзіцца больш як 90 мемарыялаў і воініскіх пахаванняў, некалькі дзён таму ў брацкім пахаванні ў вёсцы Вялікае Сяло знайшлі апошні прытулак астанкі рэшткі 109 байцоў Чырвонай Арміі. Раскопкі на участку побач з вёскай Наваароцце праводзіліся сіламі вайскоўцаў 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна і членаў расійскага пошукавага а'ядрання «Заходні рубоў». Разам з астанкамі былі знойдзены лыжкі, курьельныя наборы, знак «Выдатны суаіст», наручны гадзіннік і сяржанцкі пагон. Але знак, які мог стаць зацэпкай у пошуку імя героя, аказаўся без нумара. Устаўніць імёны загінулых пакуль не ўдалося.

Кіраўнік маскоўскага пошукавага а'ядрання «Заходні рубоў» Вадзім КУЗЬМІН расказаў, што значную дапамогу ў пошукавай рабоце расінам аказваюць валанцёры з месцовых жыхароў, які займаюцца зборам інфармацыі аб месцах вядзення вайны. «Характар астанку сведчыць аб тым, што гэта было шпітальнае пахаванне 1943 года. Арыяна ваенна-медыцынскага дакументаў знаходзіцца ў Санкт-Пецярбургу, куды мы зараз рыхтуем запіт. Спадзіма, што

можам устаўніць і ўвекавечыць імёны безымённых пакуль герояў», — адначасова ён.

На цырымоніі перапахавання прысутнічалі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў, раённыя ўлады, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый і мясцовыя жыхары. Звяртаючыся да прысутных, старшыня Лёзненскага райвыканкома Іван БЕДНАРАЎ сказаў, што абавязак кожнага грамадзяніна нашай краіны — увекавечыць памяць дзядоў і прададцы, якія ў гады Вялікай Айчыннай вайны цаной уласнага жыцця абаранілі Радзіму ад ворага. «У раёне увекавечаны імёны больш чым 32 тысяч салдат і афіцэраў Чырвонай Арміі, і з неведомымі пакуль застаюцца шмат з паловай тысяч. Мы зробім усё, каб подзвіг іх не быў забыты, а імёны не адшліў у нібыт», — падкрэсліў кіраўні раёна.

За 2023 год на Лёзненшчыне увекавілі памяць 1362 байцоў, за пяць месяцаў бягучага — 277 воінаў. Гэта работа будзе працягвацца.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА, Фота БЕЛТА.

Калі без машыны як без рук

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ключы і дакументы ад спэцтэхнікі вытворчасці ААТ «Брестмаш» новыя падарам перадаў намеснік старшыні Брэсцкага аблыканкама Вадзім КРАУЧУК. Ён падкрэсліў сімвалічнасць мерапрыемства, якое адбылося на тыдні, калі краіна адсвяткавала Дзень Незалежнасці, і год 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і ў год 85-годдзя Брэсцкай вобласці.

Стварэнне інклюзіўнай праствы для людзей з асаблівацімі псыхічнымі развіццямі, укараненне сучасных пад'ядаў для аказання дапамогі такім людзям — гэта задча, якая

Сялёта ААТ «Брестмаш» ужо выпушчала 23 такія аўтамабілі для ўсёй краіны. Летась устаноўка Брэсцкай вобласці атрымаў і шмат машын. Да канца года плануецца атрымаць яшчэ не менш за тры, а цяпер іх атрымаў Дамачуцкі раённы цэнтр для састарэлых і інвалідаў, Кобрынскі і Косаўскі псіханеўралогічны дамы-інтэрнаты для састарэлых і інвалідаў.

Дырэктар Дамачуцкага дома-інтэрната Анатоль ЯСНІСКІ павадымі, што ў іх устаноўне на сёння пражывае 203 чалавек. З іх 175 — інваліды І і ІІ групы. — Сярод нашых інвалідаў ёсць каласанцы, німапа пакуль людзей з праблемамі дзяржэння, якія неабходна перыядычна даставіць да устаноў аховы здароўя Брэста, — сказаў дырэктар. — А без такога транспарту мы нібы быць. Ва устаноўленым парадку ў свай час мы замялілі падрыбную тэхніку, і цяпер усе атрымаюць. І не толькі наша ўстанова будзе карыстацца ў гэтым мікрааўтобусам. На Брэсцкім правуе адзінаццаць. Ва ўстановах сацыяльнага абслугоўвання знаходзіцца 2493 чалавек, якія маюць патрэбу ў дапамозе. А такія пы мікрааўтобусы зробіць хворых людзей большымі мабільнымі, дазволіць сацыяльным паслугам стаць больш якаснымі і даступнымі.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Фота Брэсцкага аблыканкама.

«...Ы АБРАНАЯЛІ РАДЗІМУ, ДОМ, СЯМ'Ю, БЛІЗКІХ. ГЭТА Ж СВАТЭЕ ДЛЯ КОЖАГА НАРМАЛЬНАГА ЧАЛАВЕКА»

Віктар Лівенцаў — чалавек, які бачыў усё і быў здольны на ўсё дзеля краіны

«Не жыві маркотна, не шкадай, што было, не гадай, што будзе, і беражы, што ёсць»... — такі заповяст сваім нашчадкам пакінуў Віктар Лівенцаў. Пра яго жыццёвы шлях можна знаць з невялікага фільма, тэледакументу і некаторых скарпетычных захапіў 6 чым і фільмаў, што так не былі. Аднак у жыцці здараецца такое, што нават самую мелкую сцэнарыста можа пацесіць дзіўным. Лёс Віктара Ільіча Лівенцава — тым больш яго жыццёвы досвед і сёння на вагу золата. Тым больш што жыццёвую гісторыю героя адна заўважваючы дзеці, а старэйшая дачка Наталія Віктараўна Лівенцава расказала «Звяздзе». За архіўныя інтэрв'ю сваім досведам дзельца і сам Віктар Лівенцаў, герой, кіраўнік, сябра і бацька.

Алімпійскія чэмпіёны Сяргей МАКАРАНКА (справа) і Рамуэль КЛІМ (злева) з Віктарам ЛІВЕНЦАЎМ.

ХТО НЕ РЫЗЫКУЕ, ТОЙ НЕ ВУЧЫЦА

Нарадзіўся чалавек, які не проста шмаг, а вельмі шмаг зрабіў для Беларусі, у сьле Даўдэнка Варонечкай вобласці ў 1918 годзе. Бацька — страляк на чыгуны, маці — дачка напалічнай станцыі. Жылі сяма недалёка ад чыгуны. Дарэка да ведаў у маленькага Віктара была неабсячэнная і прамым сінсе гэтага слова. Кожны дзень бацька падарваў сына на падножку вагона цяжка ці закідаваў у грузавы вагон, і сямігадоўны хлопчык так ехаў 30 верст у школу ў горад Ліскі. Калі маці не ведала пра такога пасажыра, у Лісках ён прытармажваў, каб хлопчык спускаўся на сваёй станцыі. А часам прыходзілася з імі кажацца. І так кожны дзень на працягу дзвю гадоў... Сучасным супергером не снілася. Праз два гады сям'я пераехала ў Ліскі, і Віктару больш не трэба было рызыкаваць жыццём дзеля навуцы.

«Пасля школы ён разам з найлепшымі сябрамі (з якімі сфармаваў да апошняга дня) ішоў у горы і інстытут у Ленінградзе. Не паступілі. Віктар Лівенцаў, каб не марнаваць час, паехаў у Варонеч і паступіў у педагогічны інстытут на фізікат, і амаль адразу яго запрасілі на працу ў школе выкладчыкам чарчэння і часам матэматыку», — расказвае Наталія Віктараўна Лівенцава.

«ВЕРЫЦІ У САМАЕ СТРАШНАЕ НЕ ХАЦЯЛАСЯ»

Віктар Лівенцаў спакойна працуе ў школе, вучыцца ў інстытуце. Але ў 1939 годзе ўсё выразна адчуваецца подых хуткай вайны. І малады хлоп-

пец сам ідзе ў ваннакат, каб нагадаць, што яму ўжо 21 год і прыйшоў час служыць у войску. Два разы нікога ўгаворвае, зразумела, не давалася. Віктар Лівенцава накіравалі ў кавалерыйскае вучышчышу ў беларускі Сморгонь. У хуткім часе прызначылі амуноўражанага палка, а затым накіравалі ў ваенна-палітычнае вучышчыша на Гродзеншчыне. Віктар Лівенцаў паспеў паўдзельнічаць у вывучэнні Засядной Беларусі ў верасні 1939-га, саўвадка вайны вайне. Вялікую Айчынную вайну сутрыў на Гродзеншчыне, на граніцы, будучы палітруком роты. «Мы, вядома, ужо ведалі, амаль напэўна, што вайна непазбежная і вось-вось пастукаецца ў наш дом. 21 чэрвеня ў лагеры аб'явілі бавяную трыюму, сталі тэрмінова абкаваліцца на граніцы. І ўсё ж, калі ўчыны, прыкладна ў дзве гадзіны, ішчына парушыла артылерыйскае кананіда, злавесна авестыліся неба, змяліся адразу ўдзьрынута ад аглушальных выбухаў, і мы хто ў чым павыскокалі з палаткаў — верцець у самае страшнае не хацелася. Пасля кінуліся на граніцы. Там ужо пачаўся сур'ёзны бой. Былі адчайныя хадзілі ў атакі, зубамі трымаўся за кожны метр зямлі. Але ўжо бланца няроўнымі былі сілы. Немцы прыйшлі танкамі, памію брэд перадышкі. А што ў нас? Недабудаваныя, толкам не абсталяваныя доты. І ўсё ж калі трох сутак мы сталі да смерці, усё, што маглі зрабіць, зрабілі. Палегла па-геройску амаль усё дзіцяці. Ацалелыя пачалі адлюдаць у наўнай упэўненасці, што недзе побач нашы ўжо вырваліся наперад і б'юць ворага на яго тэрыторыі. Па шлох сустракалі шмат чырознарамеўцаў, камандзіраў, старэйшых утварчона войска фарміраванні. Але напаліта авіяцыя, падыходзілі ня-

мечэй танкі, і зноў даводзілася бялагадна адыходзіцца... Цяжка ўспамінаць, але што зробіш — так было», — згадва Віктар Ільіч у інтэрв'ю газеце «Фігулярныкі Беларусі».

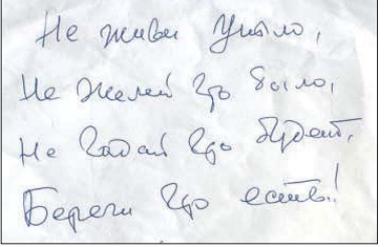
АРЛЫ — НЕ ХЛОПЦЫ!

Афіцеры чакалі ад камандаванна загаду, што рабіць далей, але загаду не было — абаралася сувязь. Заставацца на граніцы стала бессэнсоўна і небяспечна. Малады палітрук зразумеў, што трэба адыходзіць углыб краіны і там звязвацца з ліліскамі, менавіта, дзе прыйдзецца, дзе што зробіш — так было», — згадва Віктар Ільіч у інтэрв'ю газеце «Фігулярныкі Беларусі».

У пачатку лістапада 1941 года ў падпольнай групе заўвадзіў зраджані. Трэба было хутка сыхадзіць у ляс, Віктар Лівенцаў быў з Габруйска 300 чалавек. Да таго часу ён ужо выйшоў на вясное камандаванне і атрымаў загад — арганізаваць падпольны і партызанскі рух. Загад быў выкананы. Спачатку партызанскі атрад пад кіраўніцтвам Лівенцава налічваў некалькі дзясяткаў чалавек, потым соднёй. А праз два гадзі Віктар Лівенцаў камандаваў брыгадай у паўтары трыццаці байцоў. «Мы, відаць па ўсім, былі першымі, хто ў 1942 годзе пачаў знішчыць воражыя зашлоны з тэхнічай і жывой сілай. Выведзілі атрад да чыгуначнага ліні і пасля выбуху, прымчым адрозу ў некалькіх месцах падпальвалі вагоны, а гтперуацуй, які разбіваўся ў панцы, расстрэльвалі. Пасіненна сказаць, што і хлопцы ў маёй брыгадзе падараліся хваціць — спрытна, бистрашны, моцныя. Мае ўзнагароды — гэта іх узнагароды. Дэверсант Паша Кужаўка, напрыклад, 29 шахлаўна падараву. Два ордэны Леніна па праве ўпрыгожвалі яго хваціць гудзі. Або Федзя Крыўчын. Удзельнік Хатыньскага, кіраўнік камсамольскага падполля. На станцыі ў Асіновічы ён здолее знішчыць шосье зшлонаў. Арлы, не хлопцы! І, што характэрна, у хлопцаў май спартыўна падытрытка была што трэба, інакш не вытрывае былі найбольшыя, часам, каб

выравацца з акружэння, трэба было здзейсніць начы ройд, даводзілася перадавоваць ляды не зашымарофанскіх дыстанцыі на чыгуначнай дасягальнасці кіламетраў. Вельмі многія добра стралялі», — распадаваў Віктар Ільіч у інтэрв'ю «Фігулярныкі Беларусі».

Ён пачаў вайну палітруком, а скончыў Героем Саўвацкага Саюза, палкоўнікам і сямейным чалавекам. «Мая мама родзім з Ура-ла. Пасля вучобы ў Ленінградзе па размеркаванні аказалася ў Гродзенскай вобласці, з ворагам змагаўся ў габруйскай падполлі. Яна была адказная за радыё-прыёмнік, кожны дзень слухала і

Заповяст Віктара ЛІВЕНЦАЎА.

запавяла зводкі Саўнарфарміроў і прыносіла іх камандзіру. Мама расказвала, што калі першы раз убачыла свайго будучага мужа, падумала: «Божа мой, нехта ж за яго замуж выйдзе!». Але, калі убачыла яго ў справе як камандзіра, не закахалася ўжо не магла. Яна вийшла за яго замуж, і ў 1945 годзе нарадзіўся мой старэйшы брат», — распадавае Наталія Віктараўна.

Партызанскі ў атрадзе Віктара Лівенцава цвёрда ведалі: чужыя дзеці не былі. Калі бацька згублена аднолькава дзіця, шукалі яго бацькаў, а калі шукаць ужо не было каго, забіралі да сябе ў атрад, дзе працавала «з'яўлена школа». «Маці Валодзі Лукоскага перад чарговай аперацыяй прызнавалася, што прадурачы сваю бярэць. Тага не асудзілі і казаву не браць у галву глупства. На заданні жанчына загінула. 13-гадовай Валодзі Лукоскі застаўся адзін. Тады, маё вачына, адчуваў сваю вайну, і пасля вайны яны з мамай забра-

вырашылі атрымаць: Лівенцава прызначылі другім скаркамором ЦК ЛКСМ Беларусі. У 1958 годзе Віктар Лівенцаў на 27 гадоў узначаліў Камітэт па фізічнай культуры і спорце пры Саўвзе Міністраў БССР. У беларускім спорце пачалося вялікае будаўніцтва. Пры Віктару Ільічы Лівенцаве былі пабудаваныя культурна-спартыўныя аб'екты — Палац спорту, алімпійскі базіс «Стэйкі» і «Раўбыны», рэспубліканскі воднаспартыўны камітэт, лёткалетчычны колплекс ва Уручыні, Палац тансу і шмат іншых аб'ектаў. Грошай на такое маштабнае будаўніцтва не хопала. Але чалавек, які не баўся ў партызанскім атрадзе, не баўся і ў ўрадавых кабінетах.

Нараджа ішоу на хтрыця, што ў спачатку атрымаўлі нагадані ад кіраўніцтва, а потым — ад яго падкаці. Па словах дачкі, Віктар Лівенцаў не баўся ішчы супраць правілі, калі баўся магчымасьце зрабіць нешта карыснае для краіны і спартсменаму. Дапамагала і сярбостуацца з тагачасным кіраўніком Беларусі Пётром Маўсаравам. Яны пачыналіся ў 1944 годзе абавяз знамяціты партызанамі, Героя Саўвацкага Саюза, які абжахіл спорт і рабілі ўсё магчымае, каб развясць яго ў мірнай Беларусі.

«Тата днвяўлі і начаваў у Спарткамітаце. Будучы міністрам спорту, ён раздумваў са спартсменамі, п'ятыя, што ім трэба, якіх ў іх паказанню, чаго не хапала. Да таго часу было запісавана на прыём, можна было проста спакойна заісці ў кабінет. У нас дома былі ўсе алімпійскія чэмпіёны таго часу, усё трэнеры. Нават калі тата ўжо не працаваў у спарткамітаце, яны прыходзілі да яго, хая і б па парадку. Некаторыя нават казалі: «Прышоў да Віктара Ільіча з просьбай, ён адмовіў, а сыхадзіў усё роўна шчаслівы». А чому так? А таму што ён справядліва адмаўляў!», — адзначае Наталія Лівенцава.

Віктар Ільіча Лівенцава і сёння ўспамінаюць як аднаго з найлепшых кіраўнікоў ў гісторыі айчынныхга спорту. І ў Наталіі Віктараўны ёсць таяму тлумачэнне: «Тата жыў спортам: ён выдатна страляў (нават быў віцэ-прэзідэнтам Еўрапейскай федэрацыі стральбы), плаваў як рыба, а ў 90 гадоў прысядаў па 25 разоў, да апошняга дня падцягваўся на турніры. Ён вельмі любіў тую, што рабіў. Ён вельмі любіў на максі-

ДЗВЕРЫ У НАШ ДОМ

НИКОЛІ НЕ ЗАЧЫНІАЛІСЯ

Будучы баяшчам Беларускага спорту, ён не пераставаў быць бацькам у сваёй вялікай сям'і і надзейным сябрам. «Памітаю, тата атрымаў пераможні і вынес на сямейнае галасаванне пытанне, што купіць: тэлевізар ці халадзільнік. Мама хуча халадзільнік, і я разваж, а ёй, астатнія — тэлевізар. Вырашана — купілім і тэлевізар, і халадзільнік, бо так хуча сям'я. Дзверы ў наш дом ніколі не зачыняліся. Мы, малыя, ранкам хадзілі па кватэры вельмі акуртана, бо ведалі, што ў нас моцна начаваў татавы партызанскі сябра: часам іх было так шмаг, што ложаў не хопала і спыт проста не падала. Потым у нас жылі дзеці тых партызанскіх сяброў. Тата ўмеў выдатна сярбавць, яму тэлефанавалі і днём, і ноччу», — успамінае Наталія Віктараўна. І яшчэ адзін цікавы факт: «Тата ўмеў вельмі добра вайну, дзе, вядома, не да вышочна манер, ніколі не маўжаўся і ў сёнім не ўжываў спіртное. Сёння ў Мінску ёсць вуліца, названая ў гонар Віктара Лівенцава. У 2023 годзе Мінскай гімназіі нумар 7 было прысвоена імя Героя Саўвацкага Саюза В. І. Лівенцава. І годаголькі самае малое, што можа зрабіць краіна для ўшанавання яго памяці. Тым больш што, як адзначае Наталія Лівенцава, Беларусь стала для яго роднай краінай. Ён ехаў з Варонечскай вобласці, калі яму не было 120, а памёр у Беларусі амаль у 92 гады. Тут ён абдыбўся аж асоба, тут нарадзіўся яго дзеці, і ён усюк зрабіў для гэтай краіны. І ён усюк кажа: «Я спраўдзіў беларусь».

Валянцье СЦЯЦКО.

ШАХАМІ ВІВАДЗЕ І А СУШЫ...

Выбівалі ворага з Прыпяцкага Палесся саўвацкія воіны

У пераможным ліпені 1944 года пасля трыумфальнага вывадзіна Мінска саўвацкія воіны чакалі з невялікай Гомельшчыне. Пад немцамі заставіліся Тураў і Жыткавічы. 5 ліпеня 117-ы стралковы полк 23-й стралковай дывізіі і брыгада бранкатараў Дняпроўскай ваеннай рачной флатыліі вызвалілі Тураў. 6 ліпеня прышлі ў выратаванне ад фашысцкай навалы і Жыткавічы. У гісторыі Вялікай Айчынай вайны ты рабілі адначасна славутымі справамі і падыемі. Памяць аб гераізме і дагэтуль займае асаблівае месца ў сэрцах жыхароў аднаго з самых меланхічных курткаў краіны.

Дняпроўская ваенная флатылія, маракі якой бралі актыўны ўдзел у вызваленні Турава ад нямецка-фашысцкай заакупкі.

Трагічныя баі 1941-га

Нямецка-фашысцкай акупацыі тэрыторыі сучаснага Жыткавіцкага раёна пачаліся дзясці жорсткія баі калі пасляка Ленін і ў наваколлі вёскі Забродзе. Карыстаючыся картай часоў Першай сусветнай вайны, па старой закітай дарозе немцы выйшлі наўпрост да Леніна. Баі за населены пункт прынялі пагранічнікі, і амаль усё загінулі. Цяжкі баі ў ліпені 1941 года ішлі на ўсёх пагранічных заставах. Нашы байцы да апошняга ўтрымлівалі свае апорныя пункты. І гэта пасля таго, што немцы амаль да сярэдзіны жніўня не маглі заняць Тураў.

У раёне старажытнага горада адбываліся асабліва драматычныя падзеі. Герарыя абароны Турава напачала 10 ліпеня. На працягу пяці дзён чырозна-армійскія, пагранічнікі разам з партызанамі ўтрымлівалі горад. Пад цяжкім вялікім сіл ворага абаронцы пакінулі яго, а на пачатку жніўня зноў адбылі Тураў. 15 жніўня гітлераўцы распачалі новы штурм і 10 ліпеня жніўня, болы чым праз месяц баў на Палесці, канчаткова акупіравалі найбольшы горад Беларусі.

Унікальныя звесткі аб часе фашысцкай акупацыі на Тураўшчыне на пачатку вайны сабраў у кітае Леаніда Смілавіцкага «Яўраў Тураў»: гісторыя мінска-мазырская Палесся». Аўтар расказвае, як пасля масавых расстрэлаў жыхароў Турава 4 жніўня 1941 года людзі шукалі паратунку ў наваколных вёсках. На жаль, большасць населеных пунктаў на той момант Тураўскага раёна аказалася ў зоне карных нацыхцкіх аперацыі. Найбольш буйныя карны акцыі на Палесці ахвалілі Жыткавічы, Ольшкі, Лельчыцы, Петрыкаўскі і Тураўскі раёны.

Уздым партызанскай барацьбы

На тэрыторыі Жыткавіч падчас фашысцкай акупацыі дзейнічала падпольна-партызанская група,

якой кіраваў Ермалай Гораў. Да вайны ён працаваў лясчыніком. У яго групе ўдалося зраваць паравознае дало, паралізаваць на некалькі дзён рух ваенных воражых зшлонаў па чыгуначнай станцыі. Члены яго групы дастаўлялі партызанам звесткі аб дыскацыі нямецкага гарнізона, зручы зшлонаў на ўсход. Лясцістая забалочаная мясцовасць спрыяла поспеху шматлікіх аперацыяў. У цэлым на тэрыторыі Жыткавіцкага раёна ў час вайны дзейнічала шосье партызанскіх атрадаў, аб'яднаных ў 50-ю партызанскую брыгаду. Уключам злучэнне Коўпака, падпольныя райкамы КПБ і ЛКСМ.

У снежні 1943 года члены камсамольскага падполля з Турава сталі сувязнымі паміж Тураўскім партызанскім атрадам і атрадам імя Чалавека брыгады «Советская Беларусія» Пінскага злучэння. Вялікую дапамогу аказалі партызанам Лельчыцкай брыгады. Яны нападлі на паліцэйскія пасты ў Азеранах, Хаўсенку, Рычаве, Спілцах. Пераходзілі абоды з харчаваннем і боепрыпасамі, пераходзілі вызваў населеныцтва ў Германію. На дарозе Тураў — Жыткавічы былі падарваны масты і спліваныя тэлеграфныя слупы. Немцы гарнізон у Тураве аказаліся абкараваным.

У ноч на 23 кастрычніка 1943 года атрад «За Радзіму» паспрабаваў вызваліць Тураў. Для правядзення аперацыі прыпаслі падтрымкі ў суседзях з Лельчыцкай брыгады: блакаваўшы доты і авялодлі горадам, забілі некалькі паліцэйскіх і ўзялі ў палон бурмістра, але ўжо на наступную раніцу адшлі.

Да ўясня 1944 года партызанскі істона абмежавалі перамішчэнне гарнізона ворага — немцы баў-

ліся пакідаць свае пазыцыі ў Тураве. У ноч на 25 мая партызанцы атакавалі паліцэйскі ўчастак у Спілцах, прадумілі спробу адрозу ў Німеччыну 56 жыхароў Турава.

Між тым яшчэ вясной 1944 года Жыткавіцкая зямля апынулася ў цэнтры карнай экспедыцыі нямецка-фашысцкай заакупкі пад кодавай назвай «Марабу». Правадзілася яна на тэрыторыі Жыткавіцкага, Ленінскага і Любанскага раёнаў у прыфрантовай паласе 23-га армійскага корпусу нямецкай ваеннай арміі «Цэнтр». Вораг імянуўся акружэнні і знішчэнні партызанскай брыгады, якія з актыўна дзейнічалі ў гэтым раёне, а таксама захапіць населеныцтва для вызваў на катаржныя работы ў Германію, канфіскаваць жывёлу і прадукты.

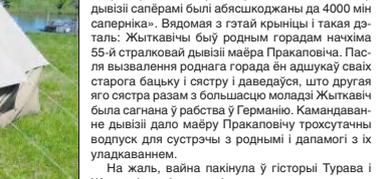
Роля маракі ў фактар нечаканасці

Яшчэ ў канцы студзеня 1944 года саўвацкія воіскі ўзніку крөөваліраўлі Мазырка-Калінкаўскай аперацыі ўступілі на тэрыторыю тагачаснага Тураўскага раёна. На працягу амаль паўгода тэрыторыя была падзелена лінійнай фронту на дзве часткі. Ужо 30 чэрвеня 1944 года, праз тыдзень пасля пачатку вызваленчай аперацыі «Батраціён», Чырозная Армія перайшла ў наступленне і ў раёне Турава і Жыткавіч. Увош 117-га стралковага палка 23-й Кіеўска-Жытомірскай дывізіі пад камандаваннем падпалкоўніка Вінаградва выйшлі да рок Стэйга і Прып'яцкі. Туравам, акружэнна шматлікімі натуральнымі пераходамі, рэкам і балотамі, нашы воіны змаглі асадожыць з ходу, пачаўся працяглая пазыцыйная вайна. Вораг настойліва супраціўляўся на подступах да старажытнага горада ў раёне вёск Пагост, Рычав, Азарыны. Асабліва меца памяці і напамін аб тых падзеях сёння рэзмашчаецца ў аграпарку Азарыны. Тут вучныя спачын знайшлі 267 чырознаармійцаў. Азарыны сталі адным з першых населеных пунктаў, вызвалены ад нямецка-фашысцкай акупацыі ў Жыткавіцкім раёне. Падчас бітвы за гэтыя мясціны трохі былі заакуплены ворагам. У Азарынах імярыль ваяц загінуў у Вялікай Айчынай вайне вышочны імёны герояў, які адстаўлі ўсё ў 1944 годзе. Абеліск з бетону быў устапоўлены ў населеным пункце ў 1957 годзе.

Пры вызваленні Турава воінаў-гарадзійцаў падтрымлівалі маракі Дняпроўскай флатыліі. Катары прыйшлі за ліній фронту і паспяхова высадзілі стралковы батальён на левы бераг Прып'яці. Загінуўшы на Прып'яці ў тыл немцаў, ваенныя маракі ў раёне вёск

Запясочна і Верасіцка касілі ворага. Пры падтрымцы катары дэсант захапіў плацдарм, на які затым пераправілі ішыя часткі дывізіі. Высадзіў дэсант, артылерыйскай падтрымкай і забеспячэннем пераправы караблі флатыліі дапамагалі стралковым частцам пры вызваленні Турава.

Спяхотным днём 4 ліпеня частка 55-й стралковай дывізіі пачалі наступленне ад Петрыкава ў бок Жыткавіч. Здары-

Мемарыяльны комплекс — скульптура воіна ў аграпарку Азарыны Жыткавіцкага раёна.

ленныя баў: «У раёне Грэбнеў было захоплено тры палонных уласаўцаў, якія належалі 300-му ахоўнаму пяхотнаму палку. У паласе дзяснянн дывізіі сабрамы былі абшчоджаныя да 4000 імн саперніка». Вядома з гэтай крыніцы і такая дэталі: Жыткавічкі былі родным горадам нахадзіць 55-й стралковай дывізіі маёра Пракаповіча. Пасля вызвалення роднага горада ён адшукаў сваіх старога бацьку і сестру і дзедзясці, што другая яго сестра разам з большасцю моладзі Жыткавіч была сагнан у рабства ў Германію. Камандаванне дывізіі дало маёру Пракаповічу трохсотачны воддук для сустрэчы з роднымі і дапамогі з іх уладкаваннем.

На жаль, вайна пакінула ў гісторыі Турава і Жыткавіч вялікія трагічныя следы.

У кітае Леаніда Смілавіцкага «Яўраў Тураў»: гісторыя мінска-мазырская Палесся» прыводзіцца жудасныя лічбы: «Па мношчым данку, у 1941—1944 гадах у Тураўскім раёне (прэдыкаваў да 1962 года, — Аўт.) было забіта 1785 мёржых жыхароў, у тым ліку 520 жанчын і 641 дзіця. Сярод ахвар нашаскага генашуў ройсклі 570 чалавек, або 83,2%. У дадатку да гэтага яшчэ больш за сто яўрэў загінулі ў наваколных вёсках Турава. Асноўным месцам расстрэлаў служыла ўрочышча Казарэга, дзе разам з яўрэямі нацысты забівалі цыган, венапапалончых чырознаармійцаў, пагранічнікаў і саўвацкіх ваяц».

За гады фашысцкай акупацыі ў цэлым у Жыткавіч было ішчы спалены поўнаасо абшчодка 65 населеных пунктаў, дзясць з іх разам з жыхарамі. У выніку карных акцыяў фашыстаў загінула шосье васьмі тысяч чалавек. Болы за 1,2 тысячы малых людзей нацысты вывезлі на прымушова работы ў Амерыкану. Сёння на тэрыторыі раёна памяць аб нямецкай вайне заўважвацца на больш чым трох дзясціках аб'ектаў вайнскай славы.

Наталія КАПРЫЛЕНКА. Фота з адрывчых крыніц.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Кричица» (Продавец).

Аукцион состоится 06.08.2024 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

- Лот № 1, состав: 1. Здание построяемого блока, инв. № 621С-1161, 66,5 кв. м.

ИЗВЕЩЕНИЕ о повторном открытии аукционе по продаже имущества ОАО по химической чистке одежды и стирке белья «Чайка» г. Гродно 13 августа 2024 года

Имущество, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 4401000001001400, по ул. Филош, 12А, площадью 1,131 га.

Продавец: ОАО по химической чистке одежды и стирке белья «Чайка» г. Гродно. Контакт: г. Гродно, ул. Зернова, 6, тел. 8 (0152) 60-73-74.

Место проведения аукциона: г. Гродно, пл. Ленина, д. 21, 1-й актовый зал. Место приема заявлений и прилагаемых к нему документов: г. Гродно, пл. Ленина, д. 21, кабинет № 117.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГАХ Государственным предприятием «БелГорОбеспечение» (192821149) назначено проведение электронных торгов: Торги будут проведены 30.07.2024 г. с 9.00 до 18.00 на ЭТП e-auction.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТРЕТЬИХ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ (АУКЦИОНА) Аукцион состоится 16.07.2024, начало: 10.00, окончание: 16.00 на электронной торговой площадке (далее – ЭТП) Intorg.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТРЕТЬИХ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ (АУКЦИОНА) Аукцион состоится 16.07.2024, начало: 10.00, окончание: 16.00 на электронной торговой площадке (далее – ЭТП) Intorg.by.

Table with 4 columns: №, Наименование, Начальная цена без НДС, Минимальная цена без НДС с учетом НДС. Includes items like 'Прицеп специальный сортировочный KILAFORS T55' and 'Огнестойкий котел MIP-95'.

В суд Речичского района Гомельской области поступило заявление об объявлении умершим ЛЯШУКА Николая Степановича, 24.08.1978 года рождения, зарегистрированного по адресу: Гомельская область, Калинковичский район, д. Водаров, ул. Красная, д. 104.

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «Торговая компания Ромакс»

Table with 4 columns: Лот, Наименование, Начальная цена с учетом НДС 20 %, Задаток, Шаг аукциона, бел. руб. Lists various lots including hydraulic telephones and vehicles.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Гродненский филиал) информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Агрокомбинат «Скидельский»

Аукцион состоится 23.07.2024 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот 1: капитальное строение (инвентарный № 412С-8773 (целевое назначение – здание специализированного коммунального хозяйства 229.16, наименование – здание центральной котельной), общей площадью 134,0 кв. м, расположенное по адресу: Мостовский с/п., Дубенский с/п., с. Хартиды, ул. Ленина, 116.

Table with 2 columns: Начальная цена продажи, Сумма задатка. Includes '430 руб. (четыре тысячи триста двадцать рублей)' and '432 руб. (четыре тысячи триста два рубля)'. Also includes 'Реквизиты для перечисления задатка'.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://gtrn.by/auction/

Организатор торгов – частное предприятие «ПАКУМ» извещает о проведении третьих повторных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ликвидированного юридического лица ООО «Лестражинск» со снижением начальной цены на 49 %.

Table with 4 columns: № лота, Наименование лота, Начальная цена лота с НДС 20 %, руб., Шаг торгов 5 %, руб., Задаток 5 %, руб. Lists lots like 'Водородный котел КОМКОТ СН120; мощность 1.2 МВт;'.

Заявки на участие в торгах принимаются организатором торгов по месту проведения торгов в срок до 15.07.2024 г. Подробная информация о составе лота на сайте rakum.by.

Table with 4 columns: Лот, Наименование, Начальная цена с учетом НДС 20 %, Задаток, Шаг аукциона, бел. руб. Lists various lots including hydraulic telephones and vehicles.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА Организатор торгов в форме открытого аукциона по продаже недвижимого имущества – ОАО «АСБ Беларусбанк» (Гомельское областное управление № 300)

Лот 1: наименование объекта продажи – изолированное помещение с инвентарным номером 33/01-100373 общей площадью – 452,7 м², расположенное по адресу: Гомельская область, г. Калинковичи, ул. Советская, 102-49.

Начальная цена продажи составляет 488 400,00 рублей (четыреста восемьдесят восемь тысяч четыреста рублей) с учетом НДС по ставке 20 %, с возмещением расцуде ОАО «АСБ Беларусбанк» по проверенной рыночной оценке в размере 350,00 (треста пятьдесят рублей 00 копеек).

Открытый аукцион состоится 13.08.2024 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Фрунзе, 6 (помещение на четвертом этаже).

По вопросам, связанным с объектами продажи, обращаться по телефону: (0232) 80-25 (8025) в отдел № 1. Лично: в здании Службы Становления, Продавец – ОАО «АСБ Беларусбанк». Договор купли-продажи заключается с ОАО «АСБ Беларусбанк» и регистрируется в органе по государственной регистрации по месту нахождения объекта продажи.

При подаче документов заявителем (его представителем) представляется документ, удостоверяющий личность участника аукциона – также документ, подтверждающий полномочия (приказ о назначении на должность, или выписка на решение общего собрания, или решение иного органа управления юридического лица, или решение суда об избрании участника, или трудовой договор (контракт), или гражданско-правовой договор, или иные документы в соответствии с законодательством).

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения торгов в любое время, но не позднее, чем за три дня до наступления даты его проведения. Договор купли-продажи и акты приема-передачи имущества подлежат подписанию в течение 30 рабочих дней с даты проведения открытого аукциона.

ООО «Торговая компания Ромакс» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «Торговая компания Ромакс»

Table with 4 columns: Лот, Наименование лота, Начальная цена лота с НДС 20 %, руб., Шаг торгов 5 %, руб., Задаток 5 %, руб. Lists lots like 'Лейковок хэчбек (HATCHBACK) SKODA RAPID;'.

В отношении лотов проводится reverse аргументация. В отношении лотов №№ 66–68, 71–74 имеется информация о проведении торгов в форме аукциона.

Условия для участия в торгах: 1. До подачи документов внести задаток на р/с ВУЗБАЛФЗ012215570040270000, казначейства ОАО «Белтрансбанк».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «Торговая компания Ромакс». Организатор торгов – ООО «Торговая компания Ромакс».

«ЖУРНАЛІСТ — ПРАФЕСІЯ, ЯКА ПАРУБАЕ СЛУЖЭННЯ»

Ад лакальных кірункаў да фундаментальных мастой

Дэкан факультэта журналістыкі БДУ Аляксей БЯЛЯЕУ — аб адаптацыі навучальнага працэсу да асабліва інфаполя, патрабаваннях да медыяпрафесіяналаў і журналісцкай місіі ў сучасным грамадстве

Сёння супрацоўніцтва з Кітаем у сферы адукацыі пераходзіць на якасна новы ўзровень

Інфармацыя стала жыццёва неабходным рэсурсам, які патрабен чалавеку для пэўнагавартаснага існавання, які вада і ежа. Пачынаючы новы дзень, людзі імкунца даведцца аб тым, што адбываецца побач і навокал, з такой жа патрэбай многія з нас яго і завяршаюць. Зыходзіцца ў курсе падзей, разумець прадакцыю для насельніцтва дапамагаюць журналісты. Выступаючы перад мядзюнай супольнасцю на медыяфоруме ў Магілёве, кіраўнік дзяржавы акцэнтаваў увагу на тым, што час наставіў прафесію журналіста на перадавыя пазіцыі, зрабіўшы медыю супольнасцю магутным суб'ектам палітычнага дыскурсу. Ва ўсе часы людзі, якія валодаюць словам, былі на вагу золата: журналісты даносяць інфармацыю да насельніцтва, фарміруюць грамадскую думку і, самае галоўнае, ствараюць летапіс сваёй краіны. У цяперашніх умовах геапалітычных трансфармацый і ўзрушэнняў супрацоўнікі СМІ нярэдка становяцца сагдантамі інфармацыйнага фронту, які абараняюць інфаполе ад атак ідэаабразаччыцкай і адстойваюць дзяржаўны суверэнітэт.

Невядома падытоўчы кадры для медыясферы адукацыя самай пільнай увага з боку дзяржавы. Які ахвіцуючы працэс навучання будучых журналістаў, якія патрабаванні прад'яўляюцца да маладых спецыялістаў і ўвогуле накіраваны развіццё медыяадукацыі запытаным сучаснага грамадства, — гэтыя і іншыя пытанні абмеркавалі з дэканам факультэта журналістыкі БДУ Аляксеем Бяляеўым, кандыдатам гістарычных навук, палітолагам Аляксеем Бяляеўым.

АД ЧАГО ЦЕРПЛЯЦЬ РЭГІОНАЛЬНЫ СМІ І ЧАМУ ЖУРНАЛІСТ ПАВІНЕН БЫЦЬ УНІВЕРСАЛЬНЫМ САЛДАТАМ?

— Аляксей Віктаравіч, аб факультэце журналістыкі зазначаюць чарговыя навучальныя год. Неўзабаве рэдакцыйныя калякты пачаюць маладыя спецыялісты. Што паказала змеркаванне — дзе найбольш маюць патрэбу ў журналістах і з чым вядуць у рэгіёны?

— У краіне ёсць вялікая патрэба ў журналісцкіх кадрах. Сялета заявак ад СМІ было амаль удвай больш, чым колькасць выпускнікоў, якія размяркоўваюцца ў адукацыйныя і працоўныя установы, таму асноўны акумулятар у медыя сфера — рэгіянальныя СМІ. Гэтаму прыкладна, на мой погляд, можна вырашыць два шляхамі. Першы — павелічыць набору на факультэт журналістыкі і падключыць таты формы набору, які мэтавы, каб сродкі масавай інфармацыі загады заказвалі сабе спецыялістаў і мэтанакіравана іх рыхтавалі. І другі шлях — зварот да рэгіянальных ВНУ. Сёння, напрыклад, у Магілёве ахвіцуюцца падрыхтоўка на спецыяльнасць «Журналістыка» ўзровень бакаляўрыяту. На гэтым спецыяльнасці плануе набіраць студэнтаў і Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Франціска Скарыны.

ПРА ГЛЫБІННУЮ ПАДРЭЗТВОЎКУ ЖУРНАЛІСТА, ПАТРЭБУ Ў ВАЕННЫХ КАРЭСЛАНДОНТАХ І НАВУКОВЫ СТАТУС ЖУРНАЛІСТЫ

— Нярэдка ў адрас журналістаў гучаць папрукі, ці іх узровень ведаў вымушае жадаць паша...

— Сёння падрыхтоўка, каб журналіст быў аналтыкам, які разабраецца ў розных тэмах, мае не проста павярхоўнае, а дастаткова сур'ёзнае ўвучэнне і аб палітычных пытаннях. І аб эканамічных, і аб сацыяльных праблемах. Каб не было сораму падчас інтэр'ювання людзей, каб журналіст мог падтрымаць размову, задаць патрэбныя пытанні, каб пры перадачы слоў сваёга суразмоўцы не блытаўся ў тэрмінах. Гэта ўсё патрабуе вельмі сур'ёзнага, глыбіннага падрыхтоўкі. На жаль, абмежаванне нашых часавых магчымасцяў, калі мы за чатыры гадзіны, а не за пяць, якія былі раней, павінны падрыхтаваць спецыяліста, некалькі аслабілі глыбінную падрыхтоўку спецыялістаў у галіне журналістыкі. Прафесійна-журналіст у першую чаргу павінен быць інтэлектуалам, таму я сам студэнтам кажу, што ім патрэбна як мага больш чытаць (не толькі тое, што прадугледжана праграмай). А гэта, на жаль, у сучаснай моладзі не ў прырыцце. Ужо кадымсь вырасла цэлае пакаленне з кілавым дыктыманам, якое ўспрымае інфармацыю блокам. Гэта абдыняе маладых людзей: яны не ўмеюць займацца аналізам, успрымаюць толькі паверхневыя вобразы, не ўмеюць рабіць высновы. Прычына гэтага праблема не толькі журналістаў, а ў цэлым сучаснага пакалення. Калі мы кажам аб падрыхтоўцы журналістаў, вельмі важна, каб журналісты разумелі сваю адказнасць за тое, што яны гавораць, здымаюць, пішучы. Думаю, што разумныя маладыя людзі, якія прытучваюцца прысці ў прафесію надоўга, а можа быць, назаўсёды, усведамляюць гэтыя рэчы і будуць пастаянна над гэтым працаваць. І самае галоўнае, што яны павінны разумець: ніколі немага спыняцца. Ніяма мыці дасягненні. Ніколі немага лічыць, што «ўсё ў свеце спынаў». У прынтэце гэта інтэлектуальны падыход у любой прафесіі. Спраўдзіць журналіст павінен быць чалавекам, які пастаянна нечым цікавіцца, ні ў якім рэзе не абываючы, заўсёды спрабаваць даведцца нешта новае. А калі ён лічыць сябе карыфеем, ён усё ведае і не бачыць магчымасці развіцця, гэта азначае спыненне ў прафесіі.

— Вы кажаце аб тым, што многія маладыя людзі, якія вучацца на журфак, жадаюць асвятляць тэмы культуры, турызму, але відавочна, што ў сучасным грамадстве існуе запат на абсалютна супрацьлеглы інфармацыйны кантэнт. Які адбываюцца выклікі часу на вучэбным працэсе?

— Спраўдзіць, з-за праблем энепелітэльнасця характару, глабальных эканамічных і палітычных узрушэнняў мы бачым запат на палітычную інфармацыю, інфармацыю аб стане эканомікі. І гэта не часовае квіаваць — людзі адчуваюць пульс жыцця. Яны прыкываюцца да экрану тэлевізара, смартфонаў для таго, каб атрымаць у рэжыме рэальнага часу

інфармацыю, якая напрума дачыцца іх бізнесу. І тут у нас існуе пэўная праблема. Ідучы ваеннае дзянін на паўднёвых рубяжах побач з Беларуссцо, а ў нас няма такой спецыяльнасці і нават такая кірунка, які «ваенная журналістыка». Мы не рыхтавалі ваенных журналістаў, бо ў апошнія дзесяцігоддзі не было падобных запат. Цяпер да нас звартаюцца прафесійныя спецыялізаваных вядуцца і кажуць, што ім патрэбны прафесіяналы. Ваенны журналіст, прафесія вельмі нябеспазна, але гэта акурт тым, што сёння стварае той самы трэш-кантэнт, які калісці ваенкары часок Вайсковай Афіцыйнай стваралі ідуўральны матэрыялы і назапашвалі масу эмоцыі і ўражання, які потым выліваліся ў творы не толькі публіцыстычнага, а і мастацкага кітлту. Узьць хоць бы таго ж Канстанціна Сіманова, які асабіста перажыванні здолелі ўвабавіць у высокамастацкую літаратуру. Гэта прыклад, да якога нашым ісправаным журналістам трэба імкунца. Не дай бо, каб мы былі ўлігнуты ў падобнага роду ваеннае катастрафі, які былі 80 гадоў таму, але, каб уключылі складаны стан міжнароднай сітуацыі, трэба, каб тая спецыяліста, які ваеннае карэспандант, былі ў запасе.

Аналігачан запрабаваннасць ёсць і ў падрыхтоўцы спецыялістаў у сферы эканамічнай журналістыкі. У людзей ёсць запат на атрыманне аб'ектыўнай, справядлівай і, галоўнае, зразумелай інфармацыі. І тут патрэбны асабліва веды. Журналістаў, якія шукаюць аб эканамічнай тэматыцы глыбока, але зразумела, вельмі шчыльна. Што дачыцца палітолагаў, быццам бы шмат сёння людзей, якія разважваюць аб палітыцы. Мы бачым розныя меркаванні, пункты гледжання, але ў грамадства ёсць запат на глыбокі і аб'ектыўны палітычны аналіз. І тут таксама трэба ўмець пісаць прасе. Часам, каб прыняць увагу, гэта трэба рабіць і з умарам, а сур'ёзнае вучэння нярэдка гэтага баіцца. Для таго каб зашчыць гледзіна аю чыгана, трэба даваць нешта азначывальнае. Журналістыка без эмоцыі сёння не існуе. Трэба ўмець сумяшчаць з эмоцыямі і сур'ёзнае аналізую — тады атрымаецца спраўдзіць журналісцкі прадукт. Інакш гэта будзе або забавя без сэнса, або нецывы сэнс, які не будзе краані і на які не будуч звартаць увагу. Таму вельмі няпростае задачы стаяць перад выкладчыкамі факультэта журналістыкі.

— Тут варт адукацыя належнае: прафесарска-выкладчыцкі састав журфака ў сваёй рабоце таксама абдыраецца на сучаснае выклікі, тэндэцы ў журналістыцы. Аб гэтым сьведчыць і назвы абарончых аплоніх часам дысэртаций.

— Што дачыцца навуковага складкі нашай прафесіі, то тут ёсць адна праблема — далёка не ўсе чыючыя прычэпае журналістыку навукай. Яна адносіцца да філалогіі. Філалогія — гэта работа са словам, а сённяшні журналіст — гэта чалавек, які займаецца не толькі словам, а і многімі іншымі рэчамі. Свет на абароне дысэртаций прысвоівае ступень кандыдата дасягата філалогічных навук, а не журналісцкіх. А як палітычныя работы, якія надобна абараняць, прысвечаны верыфікацыі і фактэчнай інфармацыі? Гэта не філалогія ад слова «зусім», але мы прысвоілі нашаму маладому вучоному Ігару Каралеву вучоную ступень кандыдата філалогічных навук, хоць яго работа, на мой погляд, бліжэй да палітологіі, інфармацыйных сістэм. Нават нявжма будзе прысвоіваць ступень кандыдата філалогічных навук таму, чым работа звязана са ступенным інтэлектам, або людзям, якія займаюцца пытаньнямі падрыхтоўкі тых жа ваенных журналістаў. Журналістыка — гэта наша навука, якая ўтрымліваецца ў сабе сур'ёзнае дысцыплінарнае сувязі. І цалкам заканамерна, каб журналістыка з'яўлялася не толькі прафесіяй, відам рамяства, а ўсё ж так была вучычана ў асобы навуковы кірунак.

ПРА НЕБЯСПЕКУ ВОЛНІЦЫ Ў ЖУРНАЛІСТЫЦЫ, КАРЫСЦЬ ПРАКТЫКААРЫЕНТАВАНАГА НАВУЧАННЯ І 180-ГОДДЗЕ ЖУРФАКА

— Ад меркавання журналіста шмат што залежыць — да яго прыслухоўваюцца людзі. Да дзяржаўнага часу на журфак рыхтавалі кадры і для недзяржаўных СМІ, якія, імкнучыся, правалілі не на карысць сваёй краіне і народу. З улікам гэтага які пераходзіць задачы ў падрыхтоўцы не толькі справяднага прафесіянала, а і патрэбна сваёй Радзімы?

— 2020 год паказваў, што ў нас у краіне была запат на палітычную і галіне сродкаў масавай інфармацыі і німала людзей працавала супраць сваёй краіны. Існавалі недзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі, які фінансаваліся з-за мяжы. І інфармацыйная палітыка была накіравана на тое, каб атрымаць уласную дзяржаву, і журналістаў адраўнулі туды на практыку факультэт журналістыкі. Студэнты потым расказвалі, як іх прасілі не даць аб'ектыўную інфармацыю, а знойсці негатыў у той ці іншай дзяржаўнай падзеі. І гэта было пытанне часу, калі адбываецца супрацьстаянне дзяржаўнай і антыдзяржаўнай журналістыкі. Безумоўна, сёння інфармацыйнае поле памяншалася. Дастаткова моцна за СМІ ўзрос профільнае міністэрства. Яго нядражна выконвае свае функцыі рэгулятары. Задача Міністэрства інфармацыі — ствараць умовы для таго, каб у нас у краіне падавалі аб'ектыўную карыну, кіраваную ў першую чаргу на абарону сваёй краіны. Мы бачым, што ў гэтым інфармацыйным войнкі, якія сёння супраць нас разважаныя, дзейнічаюць многа актараў, які імкунца нам навязваць уяўленне аб тым, што ўсё ў нас у краіне дрэнна. Мы гэтыя тат калісці праходзілі: развал Савецкага Саюза пачаўся менавіта са «свабоды» прсы, калі дазволілі пісаць усё і пры гэтым у найгоршых традыцыях. Нікога не цікавіла аб'ектыўная інфармацыя, усіх цікавіла тое, што добра прадаецца. А прадаецца добра негатыў, яго не трэба прасвочваць, ён прасвочна сам. І большасць быццам бы незалежных СМІ насамрэч былі залежнымі: або ад сваіх спонсараў, або ад аўдыторыі. Адкладом сродкі масавай інфармацыі, які былі пад прывелом дзяржавы, знаходзіліся ў няроўных умовах канкурэнцыі. Цяпер, калі мы дзейнічаем у новых умовах, нашы СМІ ў многім сталі больш акуртыўныя. Дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі працуюць на абарону нашай інфармацыйнага фронту і тут маладыя журналісты, якія ўстаюць у прафесію, таксама трэба разумець: ідзеш у сістэму з пэўнымі задачамі, вызначанымі правіламі гульні, дзе галоўнае — абарона інтэрасаў сваёй дзяржавы. Можна выкарыстоўваць розныя спосабы і сродкі, але павіна быць ва ўрача — не нашкодзіць. Таму галоўнае задачы журналіста — сваімі рэпартажамі і публікацыямі не ўбудзіць у людзях нянавісць, не ствараць сітуацыю хаосу, а вырашыць праблему. Мы спрабуем нашым студэнтам давесці, што сёння прафесія журналіста — прафесія кітлту ваеннаслужачых, чыноўнікаў, прафесія, якая патрэбна не работай, а служэння. Працуючы на заводзе, а ў журналістыцы, дакладна тая жа, які ў арміі, служачы. Служачы краіне і сваёму народу.

— Наколькі спрыяе вашай рабоце назіральны свет, створаны на даручэнні Прэзідэнта на фактэце журналістыкі ў лютым мінулага года?

— Назіральнае савету, у які ўваходзіць усё буйнае медыяведдзяры, дадзеныя пэўнае кантэнтальнае падтрымку да навуковай і навуковай дзейнасці, кадравай палітыка на факультэце. Для нас гэта вялікая адказнасць і ў той жа час дапамога. Таму хацелася б выказаць вялікую ўдзячнасць нашаму Прэзідэнту за тое, што ён, разумеючы значнасць факультэта і прафесіі журналіста, іспісчы патрэбным стварыць такі назіральны орган, улічыў удзельнікам савета і асабіста Уладзіміру Барысаву Пярцова, які на пасадзе міністра інфармацыі траў вельмі шмат часу, унікаючы ў справы факультэта. Гэта дапамогло пільна і выкладчыкам і студэнтам адчуваць, што за намі ёсць пэўны нагляд. У той жа час мы кажам дапамогу з боку савета, і яна да нас прыходзіць.

— У студэнцкай журфака ўсё часцей з'яўляецца магчымасць камунікаваць з практычнымі журналістамі, іншымі медыянамі асобы. Як прычэпае па запоеных аўдыторыях, маладыя людзі добра ўспрымаюць такую форму работы. Чым абулююцца частыя кантакты студэнтаў з пладраі меркаваннямі?

— Гэта свабодасявае форма навучання, калі студэнты знамяцца не толькі са сваімі падрыхтоўчымі прадакцыямі, а і з канкурэнтамі ў асобе нашых журналістаў, які ствараюць запрабаваныя інфармацыйны прадукт. Магчыма, гэта больш цікава, чым проста заняты ў аўдыторыі. Такія майстар-класы, абым меркаваннямі мы, безумоўна, прыяемна. Гэта станаючы ўплывае на матывацыю студэнтаў да вучобы, дзе ім дадатковыя веды, якія яны не будучы з кім. Акрамя таго, мы прымім журналіст-практыкаў працаваць у нас на сістэмнай аснове ў якасці сумяшчальнага, чынаў экзамінацыйнай камісіі. Імкнучыся працэс навучання максімальна прыбліжыць да практыкі. Таму ў гэтым плане тым, хто прышоў вучыцца на факультэт журналістыкі, вельмі шанавалася.

— Кіраўніком дзяржавы 2024 год аб'яўлены Годам якасці. Што памяняецца на факультэце журналістыкі БДУ з якаснага пункту гледжання?

— Якім чынам задачы, якія ляжыць на выкладчыках і студэнтах, якія пачынаюць працаваць, выкладчыка саставу мы хочам бачыць менавіта якасную работу: не фармальны падыход у працэсе перадачы ведаў, а глыбокі і прафесіянальны. Нашы выпускнікі павінны усведамляць, што журналіст — гэта чалавек са знакам якасці. Чалавек, у якога не проста ёсць работа, а ёсць місія, якая выходзіць за рамкі пэўна-дзяржаўнай дзейнасці. Па сутнасці, які рыхтуе інфармацыйную ўпаву. У нас вялікая задача на тое, што нашы выпускнікі будуць служыць праведнікамі дзяржаўнай палітыкі і маладзёвай аспрэды.

— Сіманвіч, што факультэт (тады аддзяленне журналістыкі БДУ) быў створаны адрэпа пасля вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захоўнікаў. Мінск ляжаў у руінах, не было спецыяльнай будынка для заняткаў, але журналісты сталі рыхтаваць у першыя месяцы мірнага жыцця. Які будзеце адзначаць 80-годдзе журфака?

— Гэта будзе першае аддзяленне журналістыкі ва ўсім Савецкім Саюзе. Ваіны паказала асобую значнасць прафесіі журналіста. Гэта, на мой погляд, і пачыналася на тое, што ў прыфрантовай зоне была пабудавана заданна наладзіць падрыхтоўку новых баявых адзінкаў інфармацыйнага фронту. Пятроў журфака пачалі ствараць на ўсім Савецкім Саюзе, але мінскі быў першым. Мы вельмі ганарымся, што тым, хто цяпер працуе на журфак, вытлап гонар адзначыць яго 80-годдзе. Запавананы шэраг мерапрыемстваў, уключаючы маштабную навуковую канферэнцыю. Скажаць, што гэтым юбілеем мы хочам зацямніць усю астатнюю частку дзейнасці. — Мы хочам падкрэсліць дату, звярнуць увагу на значнасць факультэта, але пры гэтым паказаць, што, нягледзячы на свае 80, журфак вельмі малады, дынамічна развіваецца, запрабаваны. Кожны наш студэнт, які да нас прыходзіць, гэта іхні адзін унёсак у скарбоніку нашай дзейнасці ў рамках падтрымання інфармацыйнай бізнес краіны. Нам 80 год, але мы бачым, што ў нас годна змена і мы толькі пачалі развівацца.

Думку, вынесены ў загаловак, выказаў форуму рэктару вядучы ВНУ Беларусі і Кітаю ў Мінску кіраўнік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Андрэй Кароль. Ён падкрэсліў, што вузкія лакальныя кірункі ўжо прайздены і наставу каб вялікай будоўлі, якая абдыняе вядучыя вышэйшыя установы Беларусі і Кітаю, выведзе на новы ўзровень узаемадзейніа ўніверсітэты дзюх краі і будзе садзейнічаць папулярызцыі навуковых даследаванняў і адзінай маладзёжнай палітыцы.

Форум, арганізаваны БДУ і Пенкінскай універсітэтам, сабраў рэжорную колькасць удзельнікаў з КНР. Не менш прадстаўнічай была і беларуская дэлегацыя. Увогуле на мерапрыемстве прысутнічала больш як 40 ВНУ і навукова-даследчых інстытутаў Беларусі і Кітаю. У рабоце форуму рэктару ўзялі ўдзел Надзьчынакія Паўнакомны Пасол КНР у Беларусі Се Сяюан, міністр адукацыі Беларусі Андрэй Іванец, скаркат партыйнага камітэта Пенкінскага ўніверсітэта Хаа Пін.

Супрацоўніцтва, заснаванае на дружбе і ўзаемай повазе, — той працэс, які не павінен затрымлівацца ў адной часовай прасторы. Яго сіла і дасягненні — у прагрэсе, руху наперад. Тым самым гонарарам, які дазольна зрабіць гэты рух бесперапынным, з'яўляецца моладзь дзюх краі. Таму апошнім часам на розных узроўнях, у тым ліку самых выскіх, усё часта размова вядзецца пра ўзаемадзейніа ў сферы маладзёжнай палітыкі і адукацыі.

На гэтых пытаньнях, а менавіта студэнцкіх абмянах, камунікацыі моладзі і развіцця ўзаемадзейня паміж універсітэтам, зрабу акцэнт Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

— Уплуны, што яго дзейнасць стане новым віткам навукова-тэхнічнага развіцця, і, улічваючы, што ў яго наваздаў форуму рэктару, прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

На той жа сустрэчы скаркат партыйнага камітэта Пенкінскага ўніверсітэта заверыў Прэзідэнта, што мінскі форум будзе вельмі паспяхова і плённым, а важным вынікам яго стане падпісанне ініцыятыўнага аб кітайска-беларускім супрацоўніцтве ў галіне фундаментальных навуковых даследаванняў.

Так яго і адбылося. Неспрэчна на палкх форуму былі падпісаныя дакументы, якія вызначаюць шляхі далейшага супрацоўніцтва паміж вядучымі беларускімі ВНУ і кітаійскімі ўніверсітэтам. Напрыклад, паміж Беларускім дзяржаўным і Пенкінскай універсітэтам былі дасягнуты новыя дамоўленасці: адукацыйныя подпісы пад трыма дакументамі паставілі Хаа Пін і Андрэй Кароль. Усё падаўні прадугледжвае садзейнічаць у арганізаванні абмену навуковай інфармацыяй і студэнтам, работу над сумеснымі адукацыйнымі і даследчымі праектамі, інфармаванне аб праграмах навучання, правядзенне навукова-адукацыйных мерапрыемстваў і іншае.

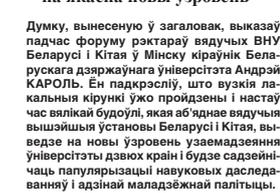
Падчас правядзення форуму былі таксама падпісаны пагадненні і мемарандумы аб намерах паміж кітаійскімі ўніверсітэтам і вядучымі беларускімі ВНУ. Беларускім дзяржаўным ініцыятыўнае супрацоўніцтва з уключанымі беларускімі дзяржаўнымі тэхналагічным, Мінскім дзяржаўным лінгвістычным ўніверсітэтам.

Андрэй Іванец павінае ацаніць і работу самаго форуму, і яго вынікі. Ён адзначыў: усё пытанні, які разглядаліся на мерапрыемстве, — а гэта і ўзаемадзейніа на ўзроўні правядзення сумесных даследаванняў і ўключанне новадзійных метадаў навучання, — стануць той базай, дзе будучы рыхтавацца высокапрафесійныя спецыялісты, якія дазольна паспяхова працаваць ва ўмовах сучаснай глабалізацыі і знешніх выклікаў.

Адной з кіркі чынак падзей форуму стала падпісанне ініцыятыўнага аб кітайска-беларускім супрацоўніцтве ў галіне фундаментальных навуковых даследаванняў. Што дзе гэты дакумент? Па-першае, актыўнае ўзаемадзейніа кітаійскіх і беларускіх ВНУ ў галінах матэматыкі, фізікі, біялогіі і медыцыны. Ён умяшчэць партнёрскія кантакты абмен студэнтамі, спецыялістамі, навукоўцамі, выкладчыкамі, забеспячэнне доступ да адукацыйных анлайн-рэсурсаў універсітэтаў дзюх краі і паслужыць падставой для галоўнага — стварэння Цэнтра фундаментальных навуковых даследаванняў.

Знаковым стала і падпісанне мемарандума аб заснаванні Дзён дружбы і адзінства БДУ і Пенкінскага ўніверсітэта. Як мяркуецца, мерапрыемства будзе штогодзім і праводзіцца напрыканцы ліпеня. Яго плануецца напіраць сустрачкі кіраўнікоў дзюх ВНУ і факультэтаў, навукоўцаў і мерапрыемствамі, форумамі і дыялогавымі пласцоўкамі для абмеркавання вынікаў сумеснай работы і вызначэння будучых вектараў развіцця партнёрскіх адносін. Цэнтральнай падзеяй Дзён дружбы і адзінства стане Міжнародны маладзёжны форум, які Аляксандр Лукашунка прапанаву правесці ўжо ў 2025 годзе.

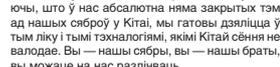
ВЕРАНКА АННОТА, Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

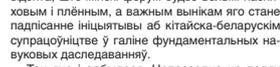
Уплуны, што яго дзейнасць стане новым віткам навукова-тэхнічнага развіцця, і, улічваючы, што ў яго наваздаў форуму рэктару, прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

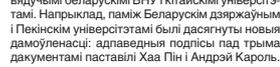
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

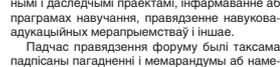
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

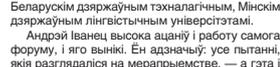
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

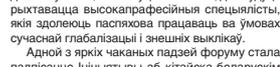
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

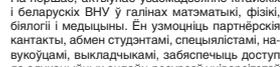
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

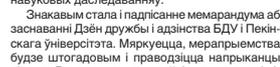
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

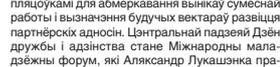
Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

Аляксандр Лукашунка ў размове з Хаа Пянам, пачынаючы з яго наваздаў форуму рэктару. Прэзідэнт Беларусі падтрымаў ініцыятыўу ВНУ Беларусі і Кітаю стварыць Цэнтр фундаментальных навуковых даследаванняў.

ПАГУЛЬНЫ ЗБОР

ЗДАБЫТАК РЭСПУБЛІКІ

— Даведзе да саду — заяжджце ў трыці па ліку вароты — давайце па грунтовай дарозе, пакуль не ўбачыце машыны, — дае наказ па тэлефоне загадчык лабораторыі генетычных рэсурсаў плодowych, архапалодных культур і вінаграду, кандыдат сельскагаспадарчых навук, дацэнт Ілья ПАЛУБЯТКА. Ён — «дырбор» усёй гэтай імпрэзы.

Напледзаны на будны дзень, машыны каля саду прыпаравана шмат, у асноўным з мінскімі нумарамі. Многія дабраюцца ў Смахвалявічы таксама на маршрутках або аўтобусах. Але ў велізарным цэнтры сады нават вялікая колькасць людзей «раствараецца», і, калі адсыці далей, можа з'явіцца ілюзія, што пасярод сонечнай шчыльнай гарачага чарэшскага дня ты сам-насам хай і з «прыручэнняй», але усё ж прыроды. Вядома, гэта справа густы, але асабіста мне менавіта такая «зручная» прырода — з дагледжанымі мікрадзямі, падтрыжанай травай і без нечаканасці ў выглядзе жучкоў-павукоў і з'яроў буйнейшых — падабавецца больш, чым яе «дзік»-варыянты. Не рамантык я, мушці.

— Мерапрыемства праходзіць ужо адзінаццаты год, — распавядае Ілья Генадзевіч. — Мы знаходзімся ў аддзеле селекцыі плодowych культур, дзе ўтрымліваюцца калекцыяныя і селекцыйныя насаджэнні чарэшні. Каля 20 гектараў займае калекцыяны сад, або так званы рэпазітарый: калекцыя па 3-5 раслін кожнага сорту. Згодна са спісам, у нас 1469 узораў яблыні, 694 — грушы, 500 — вінаграду, 242 — вішняў, 256 — чарэшні ў гэтак далей. Усёго — 5579 узораў.

Утрымліваюцца калекцыя ў жытым выглядзе. Яна аб'яўлена навуковым аб'ектам, які з'яўляецца нацыянальным здобыткам (пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 14.12.2012 № 1152), уключана ў Дзяржаўны рэестр навуковых аб'ектаў, што складаецца нацыянальнага здобытка, пад нумарам 6. Прызначана яна для навуковай дзейнасці. Маюцца ў аддзеле і прамысловыя насаджэнні — вось ураджай з гэтых садоў і адносіць людзям на невясковай ідзе. На рынку больш менш прастойныя чарэшні ў сярэднім цилер па 10-12 рублёў за кілаграм, але такія сапудкі, цвёрдыя і ўвогуле практычна эталонныя, як тут, вы наўрад ці знайдзеце і па 15. Так што здобытак рэспублікі прыносіць практычна карысць людзям, і гэта правільна.

Доўжыцца самазбор чарэшні кожнае лета трыццаці два тры ў залежнасці ад надвор'я.

— Гэтым летам больш за дзве тоны ўжо сабралі, — кажа суразмоўца. — У сярэднім адзін чалавек вывозіць па 5-10 кілаграмаў. На мінулы выхадні збор прыпынілі, бо раннія чарэшні сабралі, а гады сярэдняпозняга тэрміну вырашлі пакінуць на даспяванне. У панядзелак зноў адкрылі збор, і ўвесь тыдзень людзі прыязджаюць.

На выхадзе з саду, — кажа Ілья Генадзевіч, — дзве жанчыны з вагамі. Госці дысціплінавана становяцца ў чаргу: уважыць свае веды альбо пакеты і апліцць ягады (строга кажучы, чарэшні не ягады, а кустачаная культура. Але ў народзе і прынята называць ягадамі, так што не будзем занудзіць і мы).

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Валенціна кажа, што самазбор — выдатная эканомія і адначасова адданычак на прыродзе.

— За ўваход людзі не плаціць, толькі за чарэшні, — раскажваюць жанчыны. — Бываюць выпадкі — нашы госці проста пагулялі гадзіну ці дзве на садзе, паелі і з'ехалі. А бывае, што і па 40 кілаграмаў збіраюць.

Прыязджаюць у сад і з Мінска, і з найбліжэйшых гарадоў, кажа Ілья Генадзевіч.

— Мы паведамляем пра даты самазбору ў саагасцкіх інстытутах, на сайце belsad.by. Але выдатна працуе і «саагасцкі радзін» — з кожным годам у нас усё больш наведвальнікаў на самазборы. Словам, попыт мы не пакрываем, людзі хацелі б больш.

— Ці біснэсна ёсць чарэшні проста з дрэва, німгнуты?

— У плане апрацовак чарэшні — культура самая экалагічна чыстая, — запэўняе суразмоўнік. — Яе практычна нічым не трэба апрацоўваць. Не, можна, вядома, калі ісці на здзелку з сумленнем, але ў нас усё чэсна. Чарэшні рана спеюць, і калі пры вырошчванні яблыка садавод паспявае да спамяжы каля 20 апрацовак правесці, то на чарэшні патрабуецца літаральна 3-4. У нас апошнія апрацоўка была супраць шчыравай мухі больш за месяц таму. Першыя чарэшні прапарылі — 20 дзён, мы вытрымалі 30 і адкрылі самазбор. І дзецям, і дарослым можна ёсць. У сад прыязджаюць семі з малымі, нават з груднічкімі.

Наведвальнік саду ў Смахвалявічах параўноўвае марапрыемства з аэтарукам.

ных сартоў адной і той жа культуры і ні пра што больш не думаць, — выдатны ралакс: час ляжыць непрыметна. Мы паглыбіліся ў сад і з радасцю «згубіліся» ў ім. Але неўзабаве трапілі на маладога чалавека і жанчыну сярэдніх гадоў, якія збіраюць ягады з аднаго дрэва. Спачатку вырашылі, што гэта маці і сын, потым аказалася, які незвычайны і проста абсалютна смачны аднаго і таго ж сорту чарэшні.

— На самазбор езджу ўжо гады тры. Адсочваю яго на сайце, — распавядае пенсіянерка Валенціна. — Эканомія атрымліваецца адчуваецца.

— Але ж ягады двадоцца збіраюць самай...

— Збіраць чарэшні можна, не спяшаючыся, 10 літраў набярэць.

Загадчык лабораторыі генетычных рэсурсаў плодowych, архапалодных культур і вінаграду, кандыдат сельскагаспадарчых навук, дацэнт Ілья ПАЛУБЯТКА.

НЮАНСЫ СМАКУ

Тэхналогія збору простая: каштуеш ягады з кожнага дрэва. Якая стадалася, тую і збіраеш. Потым пераходзіш да наступнага дрэва. І так да біснэсцы: шэрагі дрэў літаральна сыходзіць за гарызонт. Бяздунна пераходзіць ад дрэва да дрэва, засяроджваючыся на нюансах смаку роз-

значнае яе малады «калега» па самазборы, Аляксей.

— Ён падтрымае, што тут, у садзе, суправяджае сваю маму, але та яна, — пайшла на разведку» талей у сад.

— Там дрэвы маладзейшыя, там і ягады буйнейшыя, — з веданнем справы тлумачыць Валенціна. — Вы ешце, набіраецеся вітамінаў. За тое, што з'еў, не плаціш, усміхаецца яна. — На выхадзе людзей не уважваюць!

Жанчына адраўляецца далей, а нам вельмі падае забутую кімсыці складаную ляску.

— Мы яе тут знайшлі, — кажа яна. — На гэтым дрэве вельмі смачная ягада, але яе ўжо мала засталася. Можна падставіць ляску і крыху нагучуць верхавку. На ёй ягады сям'я буйныя і сапудкі. Вы маладыя, не ляжыцеся дацягнуцца.

Наступная наша суразмоўца раскажвае, што працуе выхаваннем у дзіцячым садку. Да «селекцыйнара» прыйшла не столькі па чарэшні, колькі пагуляць і «падышчы». Гаворачы, адкрыла для сябе такі спосаб бацькі волны час пару гадоў таму, і ён ёй вельмі падабаецца.

— Калі задумваецца, куды аддаць дзіцяці гэты саагасцкі сад, — спарыўшы турэм адзін з найбольшых відаў бабенкі, яна кажа, яны пачынаюць і з цэлым жыццём.

— Я першапачаткова не меў адносна да турызму, але ў глыбінні душы ачуваю, што я турыст. Выладова трапіўшы ва ўніверсітэт і пасляўчыўся ў інтэрнаце побач з тымі, хто ім займаўся, узначыўся ўжо 20 гадоў не магу скончыць, — раскажвае адзін з арганізатараў саагасцкіх на Беразіне, старшыня Мінскага абласнога аддзялення Рэспубліканскага турыстычна-спартыўнага саюза Аляксей ФІСЮК. — За гэты час, як я пад'яўляўся, у палатна я пражыў тры з паловай год! — каля 1200 начэй. І зразумёў гадоўнае турызм — адзін з наймогучых відаў жыццяздзейснага чалавека, які выхоўвае вельмі правільных людзей. Калі ты трапілаш у сітуацыю, дзе трэба змагацца са стыхій, выжывае той, хто трымаецца правільных каштоўнас-

цаў і ў яго ёсць добрая каманда, якая будзе цябе выратаваць, а не кіне на волю лёду.

— Усім ахвотных Аляксей запрашае займацца менавіта спартыўным турызмам.

— Калі задумваецца, куды аддаць дзіцяці гэты саагасцкі сад, — спарыўшы турэм адзін з найбольшых відаў бабенкі, яна кажа, яны пачынаюць і з цэлым жыццём.

— Я першапачаткова не меў адносна да турызму, але ў глыбінні душы ачуваю, што я турыст. Выладова трапіўшы ва ўніверсітэт і пасляўчыўся ў інтэрнаце побач з тымі, хто ім займаўся, узначыўся ўжо 20 гадоў не магу скончыць, — раскажвае адзін з арганізатараў саагасцкіх на Беразіне, старшыня Мінскага абласнога аддзялення Рэспубліканскага турыстычна-спартыўнага саюза Аляксей ФІСЮК. — За гэты час, як я пад'яўляўся, у палатна я пражыў тры з паловай год! — каля 1200 начэй. І зразумёў гадоўнае турызм — адзін з наймогучых відаў жыццяздзейснага чалавека, які выхоўвае вельмі правільных людзей. Калі ты трапілаш у сітуацыю, дзе трэба змагацца са стыхій, выжывае той, хто трымаецца правільных каштоўнас-

На самазбор Аляксандр прыехаў з дзецімі — двухгадовым Ванем і шасцігадовай Палінкай.

Валенціна кажа, што чорныя парэчкі, маліны, брусніцы, апліцкі збіраць, вядома, цяжэй. Але яго таго варта: ягады адборныя, вельмі смачныя і экалагічна чыстыя. Самазбор гэтых ягад інстытут адкрыў з 1 ліпеня. Валенціна прызначае, што нізаўста яго не прапусціць. Бо ягады збірае на ўсю сваю сям'ю.

— Гэтым летам ураджай такі ж, як мінулым, але спелася чарэшні раней, чым ў мінулым годзе, — ад-

— Гэта выдатны адданычак. Можна сказаць, аэтару. Ідзешці за гадзіну-паўгадзіну і непрыметна для сябе, зусім не стаімішыся, назірала вядзёрка 12 літраў. Вой, я ж на работу спазняюся! Зараз хутка даабіраю гэтую галінку і ўсё, пабегла.

— А ў мяне сёння абмежаванні па часе няма, — усміхаецца Таціяна. У яе ў валоджы — пераважна жоўтыя чарэшні.

— Чаму менавіта жоўтыя сарты? — Не ведаю, проста блукаю па садзе і збіраю ўсё запар, што спадабаецца.

— Як вы лічыце, самазбор — справа выхадня? — У першую чаргу задавальненне! Сабраць ягады, пастаць пад дрэвам... Наўдана прыяжджа сады з маленькім пенсіянкім, каб ён пабегіў і паеў вітамінаў. А цилер прыехаў сама, для ўласнага задавальнення.

«ЗОРНЫЯ» ЧАРЭШНІ

— Тут, у Акадэміі мую, усё робіцца па тэхналогіі дакладна. Таму такі і вынік, — кажа Аляксандр. — Пладзце ўмер, ягады буйныя, амаль аднаго колеру, правільнай формы, з роўнай скуркай.

Суразмоўнік заўважае: вырашціць такіх чарэшні, напрыклад, на ўласным участку атрымаецца далакна не ў кожнага. Здалася б, зямля не ў эканоміі, а паветра, сонца, нават сарты можна ўзяць ця, я, але тут справа ў тэхналогіі і навуковым падыходзе.

Працуе Аляксандр у інстытуце Акадэміі навуў прырода, з рарнай галінкай не звязаны, сфера яго навуковых інтарэсаў — фізіка. На самазбор ён прыехаў з дзецімі — двухгадовым Ванем і шасцігадовай Палінкай.

— Ездзім сюды па чарэшні другі год. Тут свае перавагі, і справа не ў эканоміі. На рынку цилер чарэшні хапае, у сярэднім кілаграм 10 рублёў, то-бок нештам даражэй. Але такіх чарэшні на рынку не купіш. Гэта пытанне не шчыры, а якасці. Акрамя таго, тут, у садзе, біснэсна для дзіцяці, можна не халявіцца і не сачыць за тымі, хто кожную хвілінку. Для іх гэта адначасова і працоўна, і прывуэннае да працы. Эле-

менты выхавання, адданычкі плюс выдатны якасны прадукт — такая вось сінергія. Чаму б гэтым не скарыстацца?

І яшчэ адзін плюс — дапамога структуры Акадэміі навуў, дадае Аляксандр. Бо іншакі ўраджай — вынік працы супрацоўнікаў інстытута (хай і пабочні, бо асноўны гэта навукова дзейнасць) — проста з'яўляецца плушкі. І вядома, яшчэ адзін немумнены бонус — экалагічная чысціня прадукту, які можна безбоязна ёсць з дрэва нават дзецям.

Зрэшты, як садавод-аматар, Аляксандр не супраць сучасных сродаў абароны раслін, але, зразумела, пры правільным іх выкарыстанні:

— У нас ёсць дача, у бацькоў вялікая дрэва. Не трэба бацца «хіміі», трэба бацца бяздуннага яе выкарыстання. Тут, у садзе інстытута пладоводства, з акалогіі усё добра. Калі Акадэмія навуў не разбіраецца з правільнай аграцэннік, тады хто ж разбіраецца?

Напрыканцы Ілья Генадзевіч адводзіць нас у той куткоў сад, які для самазбору значыны: тут растуць адборныя гібріды і сарты плодowych з усюю свету, і гэта сваёго роду «лабараторыя» пад адкрытым небам.

Ён паказвае два новыя беларускія сарты чарэшні, якія наўдана былі перададзены на дзяржаўныя сортавыпрабаванне.

— Гэта Антарэс, ён позні. Больш ранняга тэрміну паспявання — сорт Рэгула. Абодва перададзены на сортавыпрабаванне ў мінулым годзе ў рамках праекта Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў, — раскажвае ён.

Названія сарты ў гонар нябесных зорак: Антарэс — самая яркая зорка ў сузор'і Скарыяны, Рэгула — у сузор'і Вялікай Сцяжыны, якія працавалі над гэтымі двума праектамі, па азнаках дзіцяці — Леў і Скарыяні. Галюнаў жа якасць новага сарту — буйнаплоднасць, кажа навуковец:

— Раней маса адной ягады для беларускіх сарту чарэшні ўважала 5 грамаў і сорту Рэгула, напрыклад, і гэта — ад 9,5 да 11,2 грама. І зноў — сусветны стандарт.

Аляксандра АНЦЭВІЧ, Фота Лазавеці ГОЛАД.

СПЕЦЬ ЗАСКОУЧЫЎ У ЛЕТА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У ліпені ў Беларусі запаланаваць шраг цікавых акцый. Напрыклад, з 8 да 14 ліпеня пройдзе тыдзень вясельнага турызму, з 15 да 21 ліпеня будзе праходзіць мерапрыемства ў рамках тыдня воднага турызму, а апошні тыдзень месяца будзе прысвечаны пешахому турызму. Усе гэтыя дні будзе напоўнены пешымі заходамі, вясельна-пешымі зездамі, сплавамі, забегамі, рознымі конкурсамі, а таксама заахвочваннем і ўзнагароджаннем тых, хто актыўна займаецца дадзеным відам турызму.

На мой погляд, гэта адзін з самых масавых відаў турызму ў Беларусі, ім займаюцца сотні тысяч нашых жыхароў. І паколькі Беларусь сплавіцца сваімі ракамі, азёрамі, лягамі, замкавымі гасці (а іх, наадо, летас прыехаў у нашу краіну больш за тры мільяны) таксама выйшаюць у рамках сваіх тураў адданычкі актыўнага турызму, — дадае Алег Андрэйчык.

Дзякуючы ўвазе органаў выканаўчай улады і розных арганізацый недзяржаўнай формы ўласнасці, у нас з'яўляюцца новыя цывільнавыя турыстычныя маршруты, у тым ліку вясельна-пешыя і байдарачныя — з прамажыванымі трасамі, карт-схемамі, рознымі навіга-

Унікальны Аугустоўскі канал

Які прыклад — Гродзенскі рэгіён, дзе актыўны турызм пачаў развівацца адным з першых. І гэтым садзейнічаў Аугустоўскі канал, мадэрнізацыя якога прайшла ў 2008-м, а з усім нядаўна гэты турыстычны аб'ект адсвяткаваў сваё 200-годдзе.

— Канал — тая зона, дзе на працягу тысяч гадоў адбывалася высякненне ілліна. У гэтым раёне стаіць Гродзенская крапасіца кожна Мікалая ІІ, на халь, мала раскручана, умацаваныя раён, Свіцз і Палацам Валюваў, якому 250 гадоў, — выдатны трыячынны аб'ект са сваёй плавярняй, — раскажвае намеснік старшыні Гродзенскага абласнога аддзялення Рэспубліканскага турыстычна-спартыўнага саюза Сяргей КАЛАД. — А Аугустоўскі канал — прыклад таго, як маркіруюць маршруты, арганізоўваюць месцы адданычкі і як правільна гэта рабіць. Канал прыцягвае вялікую колькасць замежнікаў; сёння і нас 250 чалавек сплавляюцца на байдарках, заўтра — яшчэ 300. Аугустоўскі

Як далучыцца да амараў сплаваў

А вось марапрыемства, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Як далучыцца да амараў сплаваў

У асць марапрыемства, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

Канал унікальнаы тым, што зроблены ў аўтэнтычным стылі, нашы продкі умудрыліся ідэальна спалучыць прыроду і чалавечую працу.

Адно з мерапрыемстваў, якое ўвесь год ідзе па тэме «Аугустоўскі марафон». Сялета ён пройдзе ў першы выхадняы кастрычніка і прадугледжвае сплаў па Німане па рэчцы Чорная Ганча па тэрыторыі Гродзенскай пшчы. Падыходзіць для ўсіх ахвотных, бо мае і простыя, і складаныя дыстанцыі.

— Міркую, прыйдем да таго, што з'явіцца і трэці маршрут, цяжы для інашэмаў, — ад Дома вясельнага да Палаца спорту. Прайшоўшы гэты

Настраёвае

Гулялі ў футбол... на балоце!

Міжнародны чэмпіянат з нечаканым пераможцам

У Пухавіцкім раёне адбыўся шосты распушчаны турнір па тарфяным футболе. На полі, якое ператварылася ў сапраўднае балота, пазмагаліся 30 каманд. У выніку атрымалася вельмі весела для гледачоў і вельмі цікава для удзельнікаў. Але, па шчырасці, ім таксама радасна. Сумна, пэўна, толькі тым, хто пасля будзе мыць форму. Карэспанданты «Звязды» павявалі на гэтым незвычайным спартыўным мерапрыемстве.

Упершыню спаборніцтва на тарфяных палях у Беларусі адбылося яшчэ ў 2016 годзе, але рэгулярна турнір стаў праводзіцца з 2019-га. Пры гэтым цікава, да яго расце: калі на старце было 12 каманд, то гэты раз за ўзгадародна пазмагаліся ўжо 30, у тым ліку з Масквы і Санкт-Пецярбурга. Адназначна,

«Тарфяны футбол аб'ядноўвае людзей розных узростаў, дорыць добры настрой і зарад бадзёрнасці. Сялета турнір прымержаваны да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Дата вельмі важная і значная для кожнага з нас», — кажа Віктар Каранкевіч.

Ён адначасна высокі ўзровень падрыхтоўкі мерапрыемства. Па словах Каранкевіча, турнір — гэта не толькі захапляльная гульня, але і магчымасць нагадаць пра патаўнячы тарфяны прамысловасці Беларусі.

«Дзякуючы падтрымцы кіраўніка дзяржавы, урада, галіна прайшла сур'ёзную мадэрнізацыю і тэхперасабраванне. Сёння нашы тарфарыкветныя заводы — гэта сучасныя прадпрыемствы, прадукцыя якіх запатрабаваная ўнутры краіны і за мяжой», — адзначае ён.

што гуляюць у тарфяны футбол і жанчыны.

А падарылі гэты від гульні фіны, якія пачалі на тэрыторыі распушчэння торфу разбіваць палі і потым паліваць іх на працягу некалькіх дзён. Фінскі ляснік Эса Рампайнен, натхніўшы ідэю перанесці футбольныя баталі на поле з торфу, стаў заснавальнікам відовача. Увечынь такую гульню да некаторага часу можна было толькі ў Фінляндыі, дзе з 1989 года праводзіцца адпаведны турнір. З 2000 года яны набылі статус міжнародных.

ПЕРШЫ Ў СВЕЦЕ СТАДЫЁН

Тарфяны футбол карысны і паэзіўна. Пра гэта журналістам расказаў генеральны дырэктар ДВА «Беллатвагаз» Аляксей КУШНАРЭНКА. «Унікальнасць турніру па тарфяным футболе ў тым, што ён праводзіцца на тарфяным полі памерам 20 на 30 метраў. У склад каманды ўваходзяць варатар і пяць палых гульцоў, адным з якіх абавязкова з'яўляецца жанчына. Шасць гадоў таму мы пачыналі з карпаратыўнага мерапрыемства, дзе удзельнічалі 12 каманд, і гэта былі тарфяны, а цяпер гэта ўжо міжнародны турнір, у якім бярэць удзел 30 каманд, якія прадстаўляюць розныя сферы. Гэта тарфянік, цэментнік, газавік, медык, прамысловы, журналіст», — расказаў гендырэктар.

Сялета для спаборніцтва змянілі лакацыю для зручнасці гледачоў і удзельнікаў. «Адкрываем унікальны стадыён, які будзе месцам правядзення гэтых цікавых спартыўных мерапрыемстваў. Такім чынам наш нацыянальны здабытак — торф — ужо аб'ядноўвае, умяцоўвае здароўе і дорыць незвычайны эмоцыі», — дадаў Аляксей Кушнаренко.

Крык гледачоў, які назаўваж за недарэчнымі падзеямі і упартымі спрабамі футбалістаў выравацца з тарфяных «паў», дадаюць асаблівага каларыту падазе. Тут важная не толькі спрыт, але і доўрае пачуццё гульні. Удзельнікі разумеюць, што выглядаюць як героі

камедыйнага фільма, таму хоць і ходзяць па вушы ў гразі, але з шырокай усмешкай.

Турнір па тарфяным футболе атрымае пастаніўную прапіску ў Прадвыкан. «Гэта недалёка ад Мінска, таму ўсім будзе зручна дабрацца», — адзначылі арганізатары.

«Раней турніры па тарфяным футболе праводзіліся на самых палых забойчы. І калі мы зразумелі, што трэба стварыць больш камфортныя ўмовы для гульцоў, гасцей, каб і гледачы маглі камфортна правесці час, было прынята рашэнне будаваць стадыён на рэштках забойчы. Аналагаў у свеце пакуль няма», — расказаў гендырэктар.

ПАТЭНЦЫЯЛ ТАРФЯНОЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Дарэчы, турнір па тарфяным футболе стаў візітнай картакі галіны. Пра гэта расказаў міністр энергетыкі Віктар КАРАНКЕВІЧ, які ўзвў удзел ва ўрачысцвай цэрымоніі адкрыцця турніру. Ён назваў яго адным з самых захапляльных і якіх спартыўных спаборніцтваў, да якіх каманды сур'ёзна і старанна рыхтуюцца.

Дарэчы, Беларусь займае лідзіруючы пазіцыі па аб'ёмах здабычы торфу і першае месца ў свеце па аб'ёмах вытворчасці тарфяных брыкетата. Планаўва, што ў 2024 годзе агульны аб'ём здабычы торфу ў краіне складзе каля двух мільянаў тон, з якіх будзе выраблена каля аднаго мільёна тон прадукцыі паліўнай і больш за 140 тысяч тон — непаўнацінай групы.

НЕЧАКАНЫ ФІНАЛ

Калі класічны футбол патрабуе дакладных пасаў, стратэгічнага мыслення і хуткіх перамяшчэнняў па полі, то тут важна ўменне захоўваць рытывае, рабіць магутныя удары, каб мяч не затрымаўся, і здольнасць хутка выбірацца з тарфяной жывкі. Імпровізацыя і імгненнае адаптацыя да непрадказальных умоў поля — вось залат пастеху.

У фіналі выйшлі каманды Санкт-Пецярбурга і прадпрыемства «Краснасельскбудматэрыялы». А троеце месца заняла каманда УП «Віцебскаблгаз» ВУ «Віцебскторф». У выніку каманда з Санкт-Пецярбурга, якая дайшла да фіналу без адзінага прапушчанага мяча, абыграла каманду з Гродзеншчыны з лікам 3:2. Упершыню ў гісторыі чэмпіянату пераможцамі сталі замежнікі.

І хуткіх перамяшчэнняў па полі, то тут важна ўменне захоўваць рытывае, рабіць магутныя удары, каб мяч не затрымаўся, і здольнасць хутка выбірацца з тарфяной жывкі. Імпровізацыя і імгненнае адаптацыя да непрадказальных умоў поля — вось залат пастеху.

ТЫМ ЧАСАМ

Адкрытыя спаборніцтва Гродзенскай вобласці па балотным футболе ўпершыню прайшлі на Лідчыне. Арнаей стала пляцоўка каля возера па вуліцы Карэзюка, што ў Барэзаўцы. Менавіта тут сабралася больш як 45 каманд з розных куткоў вобласці.

У кожнай камандзе па шасць гульцоў плюс запасныя члены каманды. Усе удзельнікі не прафесіяналы, а аматары футбола, амаль і каманднай гульні. Правілы драва такія ж, які з звычайным

футболе. Аднак адрозненні ўб'е жэшці: матч складаецца з двух партый па пяць хвілін, гульцы могуць у любым аэбуку, акрамя бераду. А вось перааважана не дазваляе. Вуглявы і штрафныя удары выконваюцца з дапамогай удароў з рук, асфальду ў гульні няма. Такі футбол вельмі энергэзатратны, таму замен гульцоў можа быць неабмежаваная колькасць.

Дарэчы, адкрытыя спаборніцтва Гродзенскай вобласці «Фестываль балотнага футбола — 2024» прайшлі ў рамках Дня моладзі і студэнцтва «Хвалі драіва». Дзень моладзі для Беларускай — брандыва мерапрыемства. Яго адзначаюць у горадзе Іа Нёмана ўжэ трэці год запар. І кожны раз гледачы атрымаюць порцыю драіва і доўрага настрою.

Шэраг матчаў паказаву найміцнейшых гульцоў, а фінальную гульню вызначылі пераможцы. Ім стала каманда «Гроднажылбуд».

Балотны футбол па тэрмінах — мерапрыемства новае, і яго спадабацца гледачам дз удзельнікам. Нават пасля заканчэння матча не сціхалі абмеркаванні, людзі дэліліся ўражанымі і спартыўнымі перажываннямі.

Данііл ХМЯЛІЦКІ.
Фота Віктара ДРАЧОВА.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. У пачатку тыдня не вяртацець сябе лёгкім поспехам і будаваць радасныя планы. Як бы спрыяла ў тэлі справы, спадзявацца можна выключна на ўласныя сілы. Ніхто не жадае вам зла, проста акалічнасці будучы складацца самым мудрагелістым чынам і пра вас могуць забяцці. Калі быць магчымым, лепш узяць доўгую і адравацца ў любой справе. Пятніца — удыць дзень для ўсіх віду інтэлектуальнага дзейнасці.

ЦЯЦЕЦ. На гэтым тыдні трэба займацца толькі тымі справамі, якія ўжо даўно распачатыя і патрабуюць працы. У выхадныя будзе ўвагі аддаць сямі і добраўпарадкаванню дома. Цяпер вам супрацьпаказана пасіўнасць, але ў той жа час неабходна захоўваць асцорожанасці і быць вельмі уважлівым у любой справе. Пятніца — удыць дзень для ўсіх віду інтэлектуальнага дзейнасці.

БЛІЗНЯТЫ. Добры тыдзень. Атрымаеце тое, да чаго даўно імкнуліся. Нават калі ваша праца — гэты працэс, не вельмі цікавы збоку, для вас ён апынацца захапляльным і аймаальным. Яго вынікам стануць адувальныя прыбыткі і з'яўленне прыватнай перспектывы. У пятніцу вас чакае гарачае любоўнае сплакванне.

РАК. На гэтым тыдні рэкамендуецца вылучыць з усямі спраў галоўную і з усёй уважай вярнуцца ў працу канцэнтравана на ёй. Нават самае няпростае пытанне не выстаць пад вашу напорам. Не прыкладваць асаблівы намаганні, зможце аказацца самым абаяльным і прывабным для навакольных. Не лундаеце ў абложак, будзеце больш уважлівым і сабраным, не чучы чым дзейнічаць.

ЛЕУ. Можна ўзнікнуць адчуванне, што ад вас заанада шмат патрабуюць і заанада мала вам даюць. У першай палове тыдня трэба больш старанна выконваць прафесійныя абавязкі, пераадавацьце таемнае супрацьпавенне. Спрыяць для дэямы работы. У сямейным жыцці пажадана не даводзіць спрэчкі да канфліктнай сітуацыі, даказваючы сваю пункт гледжання, не чучы навакольных.

ДЭВА. На гэтым тыдні дэявадзецца аддываюць свае погляды. Задача хоць і высакародная, але часам вельмі стапмляльна. Трымаецеся за тое, што лічыце найбольш важным, але не адмаўляецеся пайсці на аступкі ў дробязях. Будзеце добрыя і прадбальныя, але не ўздваляеце на себе чужыя паўнамоцтвы, падыць не рушаць успелд. Вярта працягчы актыўнасці, а не адвадзкіца ў куче. Узяемаарытэтам і справядлівае размеркаванне сямейных абавязкаў дазволіць пазбегнуць канфліктных сітуацыі.

Р'ЫБЫ. Работы будзе шмат, прычым самай разнастайнай, таму адна з важных задач тыдня — дакладна ўб'е сплываваць, каб паспяць зрабіць больш.

У аўтарскі лепш займацца штотдзённымі справамі і не ствараць нічога новага. У сярэдзі стараецеся не прымаць неспешных рашэнняў. У выхадны вярта адравацца ў падарожжа.

ШАЛІ. Пяндзелька спрыяць для невуковых даследаванняў і новых адкрыццяў. Чым менш абмяцуюць у кар'ерным пытанні вы вываеце на гэтым тыдні, тым больш паспяхова будучы дасягнуць пры мінімальным выдатку сілі і нерваў. У суботу вам, падабна, дэявадзецца папрацаваць, але вельмі адуць затрымаць сілі. І нідзельна не рэкамендуецца займацца справамі, якія патрабуюць валакэй адказнасці.

СКАРПІЕН. Тыдзень можа надзіць вас незвычайнай працаздольнасцю, усё будзе ісці спарней у вашых руках. І начальства адначасна вашу стараннасць. Вярта пераключыцца на навуковую працу, якая адуць вельмі цікавыя дэявадцы. Разбіраючыся з праблемамі, можаце смена скарыстацца дапамогай блізкага сябра. У асаб'істым жыцці адбудуцца вельмі перамены.

СТРАЛЕЦ. На гэтым тыдні не вярта панаваць штось сур'ёзнае, акрамя, вядома, падрыхтоўкі да над'юбязячага адпачынку. На працы міжасобнасныя адносіны выйдуча на першы план, у вашых руках як ішчаснае вырашэнне старых канфліктаў, так і гшыжы стварэння новых праблем. Працягчы далікатнасць.

КАЗР'ОК. Вакон пас будзе насчынае інфармацыяныя поле, так што будзеце ледзь паспяваць пераважваць новая звесткі, што паступаюць з усіх бакоў. Ад аб'ёму выкананай працы будзе заважча ўзнагарода, якую вы атрымаеце. Аднак не забываеце пра адпачынак і не працягчы на шкору здароўя. Лідарам быць нялегка. Не трэба ванаваць толькі сябе, калі раздэадыце любоўныя адносіны, гэта з'яўдзецца залежыць ад двах.

ВАДАЛІУ. На гэтым тыдні пажадана захоўваць спакой і разважлівасць, гаварыце менш і лепш захоўваеце свае і чужыя таемніцы. Тады многія вашы праблемы вырашыцца. У пяндзелька самы час дэявадзецца чарговы рывок па кар'ернай лясцы, а вось кім чынам гэта рабіць, пажадана ўспрымаць, калі раздэадыце працы для рызыхуеце прыпусціць важны звонак. У суботу над'юбязіце першы спрэчкі і канфліктны, так што паспрабаваць не правакаваць на гэта навакольных.

Р'ЫБЫ. Работы будзе шмат, прычым самай разнастайнай, таму адна з важных задач тыдня — дакладна ўб'е сплываваць, каб паспяць зрабіць больш.

У аўтарскі лепш займацца штотдзённымі справамі і не ствараць нічога новага. У сярэдзі стараецеся не прымаць неспешных рашэнняў. У выхадны вярта адравацца ў падарожжа.

6 ЛІПЕНЯ Даты Падзеі Людзі

1253 год — прайшла каранаванне Міндаўга, заснавальніка і першага гаспадара Вялікага Княства Літоўскага (1248—1253). Першы і апошні кароль Літвы (1253—1263).

1851 год — нарадзіўся (г. Мінск) Яўдзія Аказія (ван Люцыянінавіч Неслухоўскі), беларускі паэт. Ён дэбютаваў у друку ў 1889 годзе, калі змясціў у газеце «Мінскі лісток» верш «Вясновай парой». Найвядомейшы яго творам стаў верш «Роднай старонцы». Неслухоўскі з'яўляецца аўтарам паэм «Паліўныя аказіяры» і «Палесен», «Віліга», «Ганус», «Андрэй». Большасць твораў прысвечана тэме сялянскага жыцця. У сваёй творчасці спалучаў элементы рэалізму і романтизму. Яго вершы лічаць адным з першых узорам беларускай філасофскай лірыкі.

1905 год — нарадзіўся (в. Вялікая Уса, Уздзеншчына) Пётр Глебка, беларускі паэт, вучоны, арганізатар навуцы. Акадэмік Акадэміі навуц БССР. Першы вершы надрукаваў у 1925 годзе ў газеце «Беларуская вяска». «Савецкая Беларусь», часопіс «Работніца і сялянка», «Беларускі піянер». Першы п'ятычый зборнік — «Шшыпыны» (1927) — стаў красамоўным узорам лірычнай паэзіі, сведчаннем самабытнага таленту Глебкі. Галоўнымі тэмамі творчасці паэта — пасляваеннае аднаўленне,

памяць ваіны, тэмы грамадска-палітычнага гучання. Перакладаў на беларускую мову асобныя творы А. Пушкіна («Барыс Годуноў»), вершы, М. Лермантава, М. Горькага, Ул. Маякоўскага, Т. Шаўчэнкі і іншых.

1944 год — у ходзе аперацыі «Баргаці» СССР вызвалены Дзяржынскі, Івянецкі, Свірскі, Іванскі і Жыткавіцкі раёны.

1935 год — на абнававанне чынаў у дзяржаўнай адрэдаце пакараны смерцю англійскага гуманіста, лорд-канцэрн Томас Мор, пачынаў прылічыцца да ліку каталіцкіх святых.

1919 латышскі пераваць дэрыжыва. Гэта быў англійскі ваенны дэрыжыва R34, пабудаваны ў 1918 годзе па ўзоры захопленага ў гады ваіны нямецкага «Цпеліна».

1924 год — усё сілу першага Канстытуцыя СССР. Канстытуцыя 1924 года была чаклам прысвечана прыняццю пабудовы першай у свеце сацыялістычнага саюзнага імятацыянальнай дзяржавы на базе диктатуры пралетарыята. Яна заканадаўча замацавала поўную прававую роўнасць усіх народаў СССР і іх суверэнітэт. Былі зацверджаны Дзяржаўны сімвал, Дзяржаўны герб і стація СССР. Гэты Асноўны Закон адрозніваўся ад наступных савецкіх канстытуцый тым, што ў ім не было характэрных грамадскага ладу, раздзелу аб правах і абавязках грамадзян, аб выбарчым праве, аб мясцовых органах улады і кіравання. Усе гэтыя пытанні вызначаліся рэспубліканскімі канстытуцыямі.

ГАРЦАЙ: «Грошы альбо пануюць над сваім упадаклікам, альбо служаць яму».

СЕННЯ Месяц Маладзік у 1.57. Месяц у сузор'і Рака.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4:47	21:41	16:54
Віцебск	4:28	21:39	17:11
Магілёў	4:37	21:32	16:55
Гомель	4:43	21:19	16:36
Гродна	5:04	21:55	16:51
Брэст	5:13	21:47	16:34

ІМЯНЫНЫ
Пр. Соф'я, Ульяны, Антона, Арцёма, Барыса, Георгія, Германа, Даміана, Саміла, Фёдора, К. Дамініка, Люцыя, Тэрэза, Эдварда.

ЗАЎТРА Геаматніўныя узрушэнні

Паводле даных Белгидромету:

- ВІЦЕБСК** 17:50м рт.сп. +15...-17°C
- ГРОДНА** 7:59м рт.сп. +18...-21°C
- МІНСК** 7:51м рт.сп. +16...-18°C
- МАГІЛЕЎ** 7:53м рт.сп. +16...-17°C
- БРЭСТ** 7:59м рт.сп. +20...-21°C
- ГОМЕЛЬ** 7:54м рт.сп. +18...-18°C

...у суседзях

ВАШІША	21...-23°C	КІЕЎ	+20...-28°C	РЫГА	+18...-21°C
ВІЛЬНЮС	+28...-30°C	МАСКВА	+28...-28°C	С.ПЕЦЯРБУРГ	+20...-31°C

Аб'ясненні:
 ☀️ — норма прыямных геаматніўных узрушэнняў
 ☁️ — невялікая геаматніўная узрушэння
 ❄️ — слябкая геаматніўная буря

УСМІХНЕМСЯ

Жонка выказала жаданне ахвяраваць сваё адзенне бедным сем'ям, якія галадаюць. Я сказаў, што калі я адзенне ім па памеры, то яны не так ужо і галадаюць. І пачалася сварка.

У кожнай жанчыны ў гадзёрбце пазінае быць маленькая чорная сукенка. Таму што, паводле статыстыкі, жанчыны жываюць даўжэй за мужчынаў. І кожнаму абацяваюць каханне да труны.

— Дык які зуб баліць?..

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІК: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўніц Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЯНЫ І АБ'ЯВЛЕННЫ АСНОЎНЫ ЗАКОН АДРАСНІВАЮСЯ СВАЙМ ВЫДАДЗЕНАМ МІНІСТАРВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛКЕВІЧ** Аляксандр Мілавецкі

Выдавец — Рэдакцыя-выдавецкая ўстанова «Звязда» імя Ф. Скарыны

АДРАС: 220013 г. Мінск вул. Б. Хмяльніцкага 10а

Тэлефоны: У МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (гал.факс); адрэдакцыя: псымаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 73, бухгалтэрыя — 311 17 16

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Атары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх мераванні не з'яўдаюцца спадчынай і мераваннем рэдакцыі. Рэдакцыя на сваёй мераванні аддае і публікуе асаб'істыя лісты. Публікуе матэрыялы, апублікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрозніваецца ад іншых сваёй асаблівасцю «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»» П.П. № 3820000007667 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выздзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 11.919. Індэкс 63850. Зак. № 1632.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падапісан у 19.30
5 ліпеня 2024 года